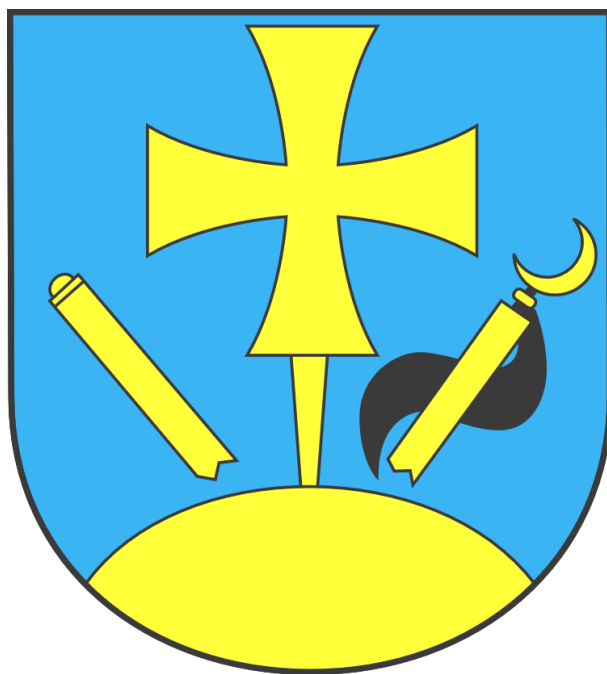

RAPORT O STANIE GMINY HYŻNE 2018

Spis treści

<i>Rozdział 1 - Wstęp</i>	<i>3</i>
<i>Rozdział 2 - Gmina.....</i>	<i>4</i>
<i>Rozdział 3 - Mieszkańcy</i>	<i>6</i>
<i>Rozdział 4 - Finanse</i>	<i>7</i>
<i>Rozdział 5 - Mienie komunalne i gospodarka nieruchomościami</i>	<i>14</i>
<i>Rozdział 6 - Przedsiębiorczość</i>	<i>18</i>
<i>Rozdział 7 - Inwestycje.....</i>	<i>20</i>
<i>Rozdział 8 - Oświata</i>	<i>27</i>
<i>Rozdział 9 - Pomoc społeczna i ochrona zdrowia.....</i>	<i>32</i>
<i>Rozdział 10 - Gospodarka odpadami i ochrona środowiska</i>	<i>39</i>
<i>Rozdział 11 - Współpraca z organizacjami pozarządowymi i kultura.....</i>	<i>45</i>
<i>Rozdział 12 - Administracja i jednostki podległe</i>	<i>53</i>
<i>Rozdział 13 - Podsumowanie.....</i>	<i>57</i>
<i>Wykaz dokumentów.....</i>	<i>60</i>

Rozdział 1

Wstęp

Szanowni Mieszkańcy Gminy Hyżne!

Rok 2019 jest rokiem, w którym po raz pierwszy zobowiązany jestem do przedstawienia Radzie Gminy raportu o stanie gminy. Czym jest i co zawiera taki raport? W przepisach ustawy o samorządzie gminnym określono, że obejmuje on podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego. Nad raportem tym, na czerwcowej sesji Rady Gminy Hyżne, przeprowadzona zostanie debata, w której także Państwo – Mieszkańcy naszej gminy – będziecie mieli prawo zabrać głos. Po zakończeniu debaty nad raportem, Rada Gminy przeprowadzi głosowanie nad udzieleniem mi wotum zaufania.

Ten pierwszy raport jest raportem specyficznym. Obejmuje bowiem rok 2018, czyli okres, na którego przeważającą większość przypada działalność poprzedniego Wójta Gminy Hyżne – p. Krystyny Wojtyły. Objęcie przeze mnie stanowiska nastąpiło 22 listopada 2018 r., kiedy to złożyłem ślubowanie przed Radą Gminy Hyżne. Gdyby więc trzymać się ściśle litery prawa, niniejszy raport byłby właściwie sprawozdaniem z działalności poprzedniego władarza. Chcę jednak, aby ten pierwszy raport był czymś więcej. Uważam, że debata nad raportem jest świetną okazją do dokonania tzw. bilansu otwarcia – czyli prezentacji stanu gminy na moment rozpoczęcia przeze mnie pełnienia funkcji wójta. Dlatego też raport ten zawierał będzie elementy prezentujące moją ocenę tego, co zastałem obejmując stanowisko, moje zdanie na poszczególne tematy oraz zarys zmian jakie planuję w poszczególnych dziedzinach. W tym pierwszym raporcie staram się unikać suchych danych, nadmiernej statystyki, wskaźników, mierników itd. Robię to tylko tam, gdzie to absolutnie konieczne, i tam gdzie chcę zwrócić szczególną Państwa uwagę na dany problem. Być może wielbiciiele wskaźników i zapaleni statystycy będą zawiedzeni taką formą raportu, dlatego dla osób, które chciałyby pogłębić swoją wiedzę na dany temat, zawarte będą w raporcie odnośniki do bardziej szczegółowych dokumentów (np. sprawozdań), które wraz z raportem zostaną umieszczone na stronie internetowej naszej gminy. Jeśli jednak dojdą Państwo do wniosku, że taka forma raportu jest dla Państwa zbyt ogólna, kolejny raport, który będzie obejmował cały rok mojej działalności, zostanie zmodyfikowany wg Państwa uwag i wskazówek.

Zachęcam Państwa – wszystkich Mieszkańców naszej gminy - do dyskusji i debaty nad raportem. Niezmiennie zależy mi na Państwa zdaniu, bo wiem, że każdemu z nas zależy na dobru naszej gminy.

Z poważaniem,

Bartłomiej Kuchta

Rozdział 2

Gmina

Hyżne to gmina wiejska w powiecie rzeszowskim, w województwie podkarpackim. Ma powierzchnię 51,25 km². Gmina graniczy od południowego wschodu z gminą Dynów, od północy z gminą Chmielnik, od północnego zachodu z gminą Tyczyn, od południowego zachodu z gminą Błażowa, od wschodu z gminą Jawornik Polski i Markowa. Na gminę Hyżne składa się 6 miejscowości: Brzezówka, Dylągówka, Grzegorzówka, Hyżne, Szklary i Wólka Hyżneńska. Największa z nich - Hyżne ma powierzchnię 18,956 km², a najmniejsza - Wólka Hyżneńska 2,968 km². W skład miejscowości Hyżne wchodzi sołectwo Nieborów (Nieborów Mały i Nieborów Wielki), który dąży do utworzenia odrębnej wsi Nieborów. Przez gminę przebiegają drogi wojewódzkie nr: 878 Rzeszów – Dylągówka, 877 Naklik – Szklary i 835 Lublin – Grabownica Starzeńska. Dodatkowo przez teren gminy przebiega kolejka wąskotorowa Przeworsk – Dynów ze stacjami Szklary i Szklary Tunel. Obszar gminy wchodzi w skład Pogórza Dynowskiego¹.

Powyższe informacje zna każdy.

Ale czy zastanawialiście się Państwo kiedykolwiek czym właściwie jest gmina? W większości opracowań (także dotyczących naszej gminy) zwraca się uwagę na powierzchnię gminy, jej położenie geograficzne, liczbę jej mieszkańców, zasoby naturalne itd. To są oczywiście ciekawe i ważne dane, choć ogólnodostępne i uważam, że nie ma potrzeby prezentowania ich po raz kolejny w raporcie. Nie w tym rzecz. Moim zdaniem gmina to coś o wiele więcej...

Ustawa o samorządzie gminnym w swoim pierwszym artykule, ustępie drugim stanowi, że *„ilekroć w ustawie jest mowa o gminie, należy przez to rozumieć wspólnotę samorządową oraz odpowiednie terytorium”*. Gdy jednak popatrzymy na ten pierwszy artykuł ustawy zauważymy, że tą definicję gminy poprzedza coś jeszcze. Zgodnie ze sztuką legislacyjną istnieje pewna hierarchia pojęć ważnych i ważniejszych. Przyjmuje się, że przepisy są skonstruowane zgodnie z tą hierarchią ważności. Co poprzedza definicję gminy? Ustęp pierwszy pierwszego artykułu ustawy o samorządzie gminnym mówi: *„Mieszkańcy gminy tworzą z mocy prawa wspólnotę samorządową.”* Ustawodawca nie bez powodu zastosował taką kolejność. Nie bez powodu w pierwszym artykule najważniejszego dla samorządu gminnego aktu prawnego postawił wspólnotę samorządową. Bez tej wspólnoty nie ma gminy. Na nic samo terytorium, na nic nawet ludność je zamieszkująca, jeśli nie ma wspólnoty.

Tak więc gmina to my – mieszkańcy! Wszyscy razem tworzymy gminę, każdy z nas jest częścią tej wspólnoty i tylko od nas zależy, czy w tej wspólnocie będzie się nam dobrze żyło. Czy będziemy o nią

¹ Za: „Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Hyżne na lata 2017-2023”

² U. Kobylińska, Mierniki sprawności usług publicznych, - Współczesne zarządzanie 2/2013.

wspólnie dbali, zgodnie rozwijali, odpowiedzialnie zarządzali. Czy nasze dzieci będą miały szansę uczyć się, wychowywać w rzeczywistości, która je zadowala, z której będą dumni i w której będą chciały żyć?

Dlatego nie bójmy się powiedzieć:

„Gmina to nasza wspólna sprawa. To nasza wspólnota. To my”

Rozdział 3

Mieszkańcy

Od kilku lat liczba mieszkańców gminy nieznacznie rośnie. Stało się tak również w 2018 roku. Na koniec minionego roku było nas 7046 osób - to o 16 więcej niż w poprzednim, 2017 roku. Dzieci i młodzież, tj. osoby w wieku przedprodukcyjnym, stanowiły 20% ogółu mieszkańców. Osoby w wieku produkcyjnym to 63%, a seniorzy (osoby w wieku poprodukcyjnym) 17% ogółu ludności. Liczba ludności gminy stanowi 4,2 % ludności powiatu, 0,33% ludności województwa. Prognoza Głównego Urzędu Statystycznego do roku 2040 zakłada utrzymanie niewielkiego trendu wzrostowego liczby ludności gminy.

W 2018 r. 88 par zawarło związek małżeński (12 par więcej niż w 2017 r.). Urodziło się 97 dzieci (wzrost o 12) a zmarło 56 osób (o 7 mniej niż w 2017). Na terenie gminy zameldowało się 222 osoby a wymeldowało 211 (w roku 2017 było to odpowiednio 192 i 189 osób).

Stopa bezrobocia dla powiatu w 2018 r. wynosiła 8,9%, a dla województwa wynosiła 8,8%. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Hyżne wynosiła 252, w tym 136 kobiet (tj. 54%) oraz 116 mężczyzn (tj. 46%). Wśród osób bezrobotnych z prawem do zasiłku jest 47 osób, natomiast długotrwale bezrobotnych jest 130. Udział długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby ludności wyniósł ok. 2 %

Rozdział 4

Finanse

Skąd Gmina Hyżne ma pieniądze i na co je wydaje?

Dochody i wydatki Gminy są ujęte w budżecie. Budżet składa się z części dochodowej i części wydatkowej. Poniżej przedstawiono dochody oraz wydatki gminy za 2018r. (wykonanie budżetu 2018).

DOCHODY		WYDATKI	
Oplaty za tytułu najmu nieruchomości	136 487 zł	Kanalizacja, wodociągi	3 520 820 zł
Zadania zlecone dot. administracji	215 452 zł	Transport i łączność	2 060 751 zł
Wpływy z podatków	4 572 754 zł	Urząd gminy, usc, obsługa rady, GZE-AS, wynagrodzenie sołtysów	2 460 234 zł
Subwencja oświatowa	7 145 272zł	Straże pożarne	153 656 zł
Subwencja wyrównawcza	4 845 327 zł	Obsługa długu	144 685 zł
Subwencja uzupełniająca	145 166 zł	Rezerwa	109 845 zł
Subwencja równoważąca	309 494 zł	Szkoły podstawowe	6 998 340 zł
Wpływy z tytułu odpłatności za przedszkola, dotacje	432 157 zł	Zerówki	561 047 zł
Pomoc społeczna	526 971 zł	Przedszkola	575 094 zł
Dotacja na 500 plus, karta dużej rodziny, dobry start	9 090 326 zł	Gimnazjum	1 580 624 zł
Wpływy z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami	485 075 zł	Dowóz dzieci do szkół	252 272 zł
Dotacja projektu OZE	2 016 068 zł	Stołówki szkolne	310 377 zł
Wpłaty mieszkańców- wkład OZE	1 162 140 zł	Organizacja nauki specjalnej w przedszkolach	84 272 zł
inne	2 379 811 zł	Organizacji nauki specjalnej w szkołach podstawowych	442 000 zł
		Organizacji nauki specjalnej w gimnazjum	52 111 zł
		Zwalczanie alkoholizmu i narkomanii	67 746 zł
		Pomoc społeczna,	2 169 042 zł
		Świetlice szkolne	217 167 zł
		500 plus	5 541 248 zł
		Świadczenia rodzinne, alimentacyjne	3 094 784 zł
		300 PLUS I asystent rodziny	311 287 zł
		Żłobki	261 341 zł
		Gospodarka odpadami	563 376 zł
		Wydatki na projekt OZE	4 759 367 zł
		Oświetlenie ulic	165 722 zł
		Gminny Ośrodek Kultury	331 735 zł
		Biblioteka	212 100 zł
		Kluby sportowe wraz z orlikiem	90 681 zł
		inne	616 410 zł
Razem	33 462 500 zł		
			37 708 143 zł

Jak widać, dochody gminy w roku 2018 wyniosły ~33,5 mln zł, zaś wydatki 37,7 mln zł. Tak więc w 2018 r. gmina wydała o 4,2 mln zł więcej, niż „zarobiła”.

Poniższa tabela przedstawia wydatki za 2018 rok dzieląc je na obszary tematyczne.

WYDATKI			
Szkoły podstawowe	6 998 340,00	11 334 645,00	EDUKACJA
Gimnazjum	1 580 624,00		
Przedszkola	575 094,00		
Zerówki	561 047,00		
Organizacji nauki specjalnej w szkołach podstawowych	442 000,00		
Stołówki szkolne	310 377,00		
Żłobki	261 341,00		
Dowóz dzieci do szkół	252 272,00		
Świetlice szkolne	217 167,00		
Organizacja nauki specjalnej w przedszkolach	84 272,00		
Organizacji nauki specjalnej w gimnazjum	52 111,00		
500 plus	5 541 248,00	11 184 107,00	Świadczenia społeczne
Świadczenia rodzinne, alimentacyjne	3 094 784,00		
Pomoc społeczna,	2 169 042,00		
300 PLUS i asystent rodziny	311 287,00		
Zwalczanie alkoholizmu i narkomanii	67 746,00		
Wydatki na projekt OZE	4 759 367,00	13 530 270,00	Inwestycje, administracja, utrzymanie
Kanalizacja, wodociągi	3 520 820,00		
Administracja	2 460 234,00		
Transport i łączność	2 060 751,00		
Gospodarka odpadami	563 376,00		
Oświetlenie ulic	165 722,00		
GOK	331 735,00	1 404 591,00	Kultura i sport
Biblioteka	212 100,00		
Kluby sportowe wraz z orlikiem	90 681,00		
Straże pożarne	153 656,00		
inne	616 419,00		
Obsługa długu	144 685,00		
Rezerwa	109 845,00		
Razem	37 708 143,00		

Zadłużenie

Splata zadłużenia z tytułu kredytów i pożyczek wynika z zawartych umów kredytowych i planowanych do zaciągnięcia kredytów i pożyczek na okres objęty prognozą. W pierwszej kolumnie tabeli przedstawiono lata spłaty zadłużenia, w drugiej planowaną kwotę spłaty długu bez odsetek na koniec 2018 roku, natomiast w trzeciej kolumnie ujęto planowaną kwotę spłaty długu bez odsetek po uwzględnieniu zaciągniętych w 2018 roku zobowiązań, które będą płacone w 2019 roku.

Rok spłaty zadłużenia	Planowana kwota spłaty długu bez odsetek na koniec 2018r.	Planowana kwota spłaty długu bez odsetek po uwzględnieniu zadań rozpoczętych w 2018r.
2019	3 349 979,20zł	4 347 530,2 zł
2020	7 496 555,28zł	6 795 309,52 zł
2021	1 110 000,00zł	780 000 zł
2022	1 130 000,00zł	1 050 000 zł
2023	1 080 000,00zł	1 000 000 zł
2024	1 330 000,00zł	1 250 000 zł
2025	1 330 000,00zł	1 250 000 zł
2026	880 000,00zł	1 000 000 zł
2027	880 000,00zł	1 000 000 zł
2028	880 000,00zł	1 000 000 zł
2029	832 113,89zł	900 000 zł
2030	630 000,00zł	830 000 zł
2031	0,00zł	500 000 zł
2032	0,00zł	500 000 zł
2033	0,00zł	102 449 zł

Zadłużenie na koniec 2018r. wyniosło 9 627 597,45zł. Ponieważ część inwestycji rozpoczęto w 2018r. (m.in. oczyszczalnia ścieków, kanalizacja, hala w Grzegorzówce) a zostaną one zakończone w

roku 2019r., konieczne jest zabezpieczenie środków finansowych na zapłatę dla wykonawców. Żeby zapłacić wykonawcom należy zaciągnąć kredyty. Jest to konieczne, gdyż zawarto umowy z których musimy się wywiązać. Uwzględniając konieczność zaciągnięcia kolejnych kredytów i pożyczek, które zostaną przeznaczone na zapłatę za m.in. kanalizację, wodociąg, oczyszczalnię ścieków oraz halę sportową w Grzegorzówce, planowane zadłużenie na koniec 2019r. wyniesie zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową 17 957 758,52zł.

Kwoty spłaty w latach 2019 oraz 2020 pochodzić będą głównie z planowanych dotacji na kanalizację, budowę wodociągu oraz oczyszczalnię ścieków. Jak na razie budowa hali sportowej w Grzegorzówce odbywa się bez dotacji. W marcu br. złożyliśmy wniosek do Ministerstwa Sportu i Turystyki o dofinansowanie budowy hali sportowej. Ponieważ jednak pieniędzy na ten cel jest bardzo mało, pozyskanie może być trudne.

Podobne wygląda sprawa finansowania budynku „Domu seniora”, gdzie również nie ma dotacji i całość jest finansowania z własnych środków. Biorąc pod uwagę tylko te dwie inwestycje jest to kwota w sumie około 3,5 mln zł., którą musimy wyłożyć z własnych środków.

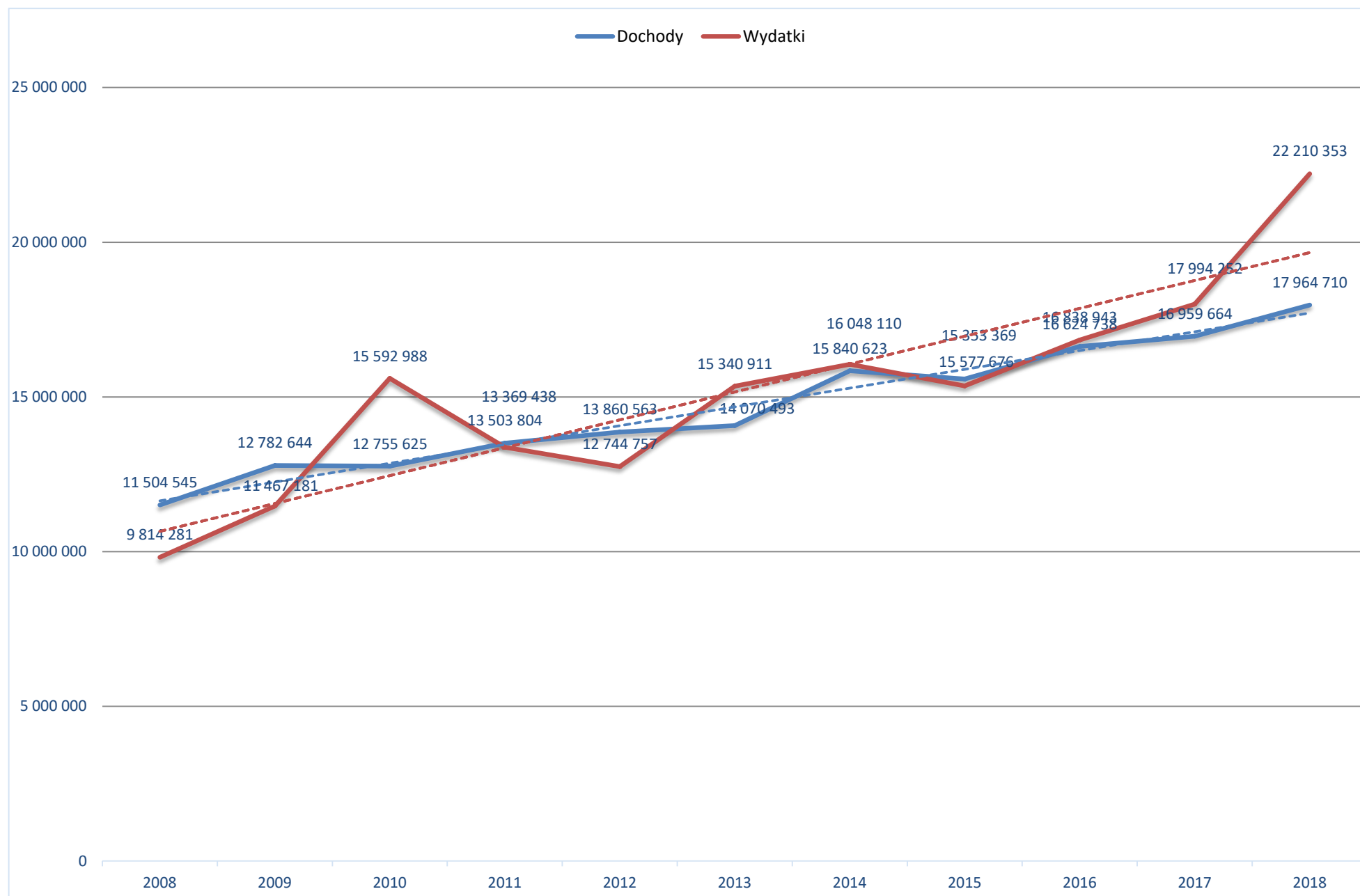
Co dalej?

Aktualnie jesteśmy w okresie przejściowym pomiędzy dwoma perspektywami finansowymi Unii Europejskiej. Perspektywa finansowa na lata 2014-2020 praktycznie została zakończona (na 2019r zawieszono większość konkursów) a nowa na lata 2021-2027 jeszcze się nie rozpoczęła. Piszę o tym dlatego, bo bez wsparcia z zewnątrz, bardzo trudno jest realizować kosztowne projekty inwestycyjne np. kanalizację.

Mając na względzie obecną sytuację finansową Gminy powstaje pytanie - czy po zakończeniu w tym roku tych dużych inwestycji należy zaprzestać całkowicie realizować wszelkie zadania żeby chociaż częściowo spłacić zadłużenie i nabyć w ten sposób większą zdolność do inwestowania w kolejnych latach – np. kiedy będą dzielone pieniądze UE w nowym okresie programowania? Należy trochę zwolnić z dużymi inwestycjami i skupić się na mniej kosztownych ale równie ważnych i potrzebnych zadaniach. Często są to zadania zaniedbywane od lat. Należy dążyć do tego żeby jak największą ilość inwestycji realizować własnymi siłami bez zaciągania kredytów. A co jeśli pojawi się możliwość dofinansowania czegoś na co nie mamy pieniędzy? Jeżeli np. pojawi się możliwość otrzymania dofinansowania na poziomie 80% na przebudowę drogi? W takim przypadku dopuszczam kredyt, gdyż będzie to okazała się zrealizować wyjątkowo tanio inwestycję na którą w normalnych okolicznościach nie byłoby nas stać. Takie dofinansowania się zdarzają np. ze środków rządowych. Oczywiście nie będą to zobowiązania tak

duże jak dotychczas. Ponadto ciągle należy „trzymać rękę na pulsie” i monitorować sytuację finansową Gminy.

Poniżej poruszę jeszcze jeden ważny wątek planowania finansowego. Na poniższym wykresie przedstawiono wydatki i dochody Gminy Hyżne od 2008r. do 2018r. Nie uwzględniono w nim dotacji i środków pozyskanych, zarówno krajowych jak i zagranicznych, ponieważ występują one w jednokrotnych kwotach po stronie dochodowej i wydatkowej i tylko „przechodzą” przez budżet. Pozostawiono jedynie wkład własny do projektów, finansowany z dochodów własnych Gminy. Ponadto np. program 500+ czy 300 + funkcjonuje od kilku lat więc trudno porównywać te lata z wcześniejszymi kiedy ich nie było. Chodzi o to, żeby porównywać porównywalne. Były okresy kiedy dochody były większe niż wydatki i odwrotnie; kiedy wydatki były większe niż dochody. Sytuacja się zmieniała. Powstaje pytanie: w którym kierunku idziemy? Dokąd zmierzamy? Czy generalnie więcej wydajemy czy więcej mamy wpływów? Poniższy wykres wydaje się odpowiadać na tak postawione pytania. Kolorem czerwonym zaznaczyłem wydatki a niebieskim dochody Gminy. Poprowadziłem średnie liniowe. Jak widać na wykresie do 2011 roku mieliśmy więcej wpływów niż wydatków. Od 2011 roku sukcesywnie zwiększano wydatki. Po 2011 roku aż do 2018 roku generalnie więcej wydawaliśmy. To nic złego, pod warunkiem, że taka sytuacja trwa tylko przez pewien czas. Mało tego, wraz z biegiem czasu zjawisko się nasilało. Nie można cały czas robić więcej niż to na co nas stać. Kredyty na większe zadania są konieczne i jeżeli nadarzy się okazja do zrobienia jakiejś inwestycji to należy je zaciągnąć, jednocześnie pilnując zadłużenia. Ale nie można tak cały czas. I nie o to chodzi, że należy zrezygnować z większych inwestycji. Pewnie większość ponoszonych wydatków dobrze służy mieszkańcom naszej gminy. Chodzi o to, że mając w miarę stałe dochody nie możemy wydawać ponad stan.

WNIOSKI:

- Zrewidować budżet w celu wygenerowania oszczędności za które będzie można zrealizować więcej inwestycji,
- Realizować jak najwięcej zadań na które można otrzymać dofinansowanie,
- Zadłużenie na inwestycje tylko z tanich pożyczek pomostowych które po zakończeniu zadania należy spłacić,
- Wkład własny poszczególnych zadań pokrywać środkami własnymi a nie z kredytów, zwłaszcza komercyjnych,
- Jak najwięcej inwestycji realizować w formie „inicjatywy lokalnej”,
- Przygotowywać się do perspektywy finansowej na lata 2021-2027,
- Jak najwięcej inwestycji realizować za pomocą lokalnych przedsiębiorców,

Rozdział 5

Mienie komunalne i gospodarka nieruchomościami

Nasza gmina jest właścicielem majątku zwanego mieniem komunalnym. Jest to nasz wspólny majątek, będący potencjalnie jednym z wielu źródeł dochodów własnych gminy. Dlatego należy skutecznie i efektywnie zarządzać tym majątkiem, by gromadzić jak najwięcej dochodów z tego tytułu. Wartość całego mienia komunalnego naszej gminy na koniec roku 2018 wynosiła **84,5 mln zł** (wartość księgową). Na kwotę tą składa się wartość środków trwałych oraz gruntów.

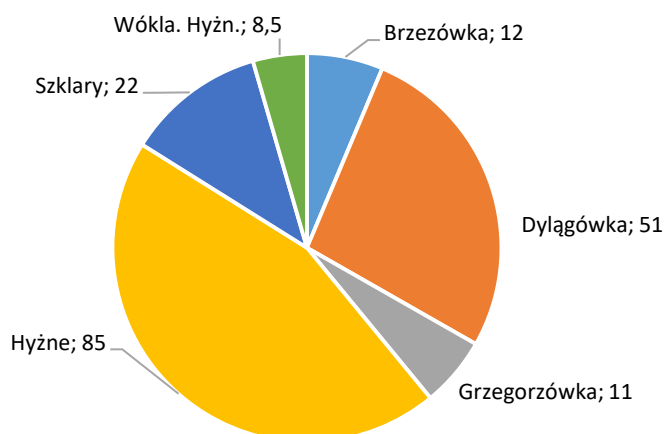
Jeśli chodzi o środki trwałe to są to:

- BUDYNKI (biurowe, szkół, remiz strażackich, pompowni wodociągowej, oczyszczalni, siedziba GOK itp.) o wartości **21,5 mln zł**.
- BUDOWLE (sieć wodociągowa, kanalizacyjna, zbiorniki wyrównawcze, parkingi, drogi, oświetlenia uliczne) o wartości **48,7 mln zł**.
- MAJĄTEK RUCHOMY (środki transportu, sprzęt drogowy, urządzenia techniczne itp.) o wartości **7,5 mln zł**.
- POZOSTAŁE ŚRODKI TRWAŁE o wartości **3,2 mln zł**
- ULEPSZENIE W OBCYCH ŚRODKACH TRWAŁYCH o wartości **0,7 mln zł**.

Wartość środków trwałych na koniec roku 2018 r. zwiększyła się w stosunku do 31.12.2017 r. o kwotę **5,8 mln zł**. Dodatkowo nasza gmina posiada udziały w Okręgowej Spółdzielni Telefonicznej w Tyczynie o wartości **0,35 mln zł**.

Co do gruntów własnych gminy, to na koniec roku 2018 ich powierzchnia wynosiła **146,4 ha**, a wartość **2,9 mln zł**. Gmina dysponuje jeszcze gruntami będącymi we władaniu samoistnym o powierzchni **43,9 ha**. Grunty te wymagają uregulowania stanu prawnego, co wiąże się z kosztownymi procedurami. W 2018 r. nie wyznaczono nowych dróg gminnych.

**Powierzchnie gruntów należących do Gminy Hyżne
wg miejscowości (ha)**

Z tytułu gospodarowania mieniem komunalnym nasza gmina osiąga dochody, np. z tytułu sprzedaży nieruchomości (gruntów), czynszów za wynajem lokali użytkowych, dzierżawy gruntów. W roku 2018 gmina uzyskała w ten sposób 145,5 tys. zł. Większość tej kwoty uzyskaliśmy z wynajmu lokali i dzierżaw gruntów oraz ze sprzedaży gruntów. Dochody te były niższe o **33,5 tys. zł** w stosunku do roku 2017 (po prostu wtedy gmina sprzedawała więcej gruntów i drewna). Co ciekawe, nie występują praktycznie zaległości w zapłacie czynszów – na koniec roku 2018 wynosiły one zaledwie 371 zł.

Lokale, którymi dysponuje nasza gmina pokazuje poniższe zestawienie:

BRZEZÓWKA			
lp	Obiekt	Użytkownicy	Podstawa
1	Dom Ludowy	Żłobek	GZEAS
		Strażacy	umowa użyczenia
2	Szkoła Podstawowa	Szkoła podstawowa	trwały zarząd
DYLAŃCÓWKA			
2	Szkoła Podstawowa	Szkoła podstawowa	trwały zarząd
3	Remiza OSP	Lokal (zakład fryzjerski)	umowa najmu
		Strażacy	umowa użyczenia
		Biblioteka	porozumienie
4	GOSiR	Punkt profilaktyczny	-
		GOK	umowa użyczenia
5	Budynek szatniowy	Klub sportowy Tatyna	umowa użyczenia
6	Sklep/Apteka krzyżówka	Sklep budowlany	umowa najmu
		Albatros P. Baran (Punkt apteczny)	umowa najmu
		OST	umowa najmu
7	Kiosko-przystanek krzyżówka	Kiosk RUCH	umowa najmu
GRZEGORZÓWKA			
1	Szkoła Podstawowa	Szkoła podstawowa	trwały zarząd
2	Remiza OSP	Strażacy	umowa użyczenia
		Punkt profilaktyczny	-
HYŻNE			
1	Gimnazjum	Gimnazjum	trwały zarząd
2	Szkoła Podstawowa	Szkoła podstawowa	trwały zarząd
3	Punkt Skupu Żywca - 2 budynki	Drew-Chrom S. Bułala	umowa najmu
		Gmina Hyżne	-
4	Remiza OSP	Strażacy	umowa użyczenia
5	GOK	GOK	-
6	Dzienny Dom Senior Plus Hyżne	Gmina Hyżne	-
7	Urząd Gminy	Gmina Hyżne	-
		Bank Spółdzielczy	użytkownik wieczysty/umowa najmu bankomat
		Poczta Polska	umowa najmu
		GZEAS	porozumienie

8	Kiosk RUCH	RUCH	umowa najmu
9	Ośrodek Zdrowia	Apteka	umowa najmu
		ZOL	umowa użyczenia
		ZOZ	umowa najmu
		OST	umowa najmu
10	Kółko Rolnicze/Gmina	Biblioteka	Zarządzenie 248/05 z 13.10.2005
		ZUKiR	Zarządzenie 247/05 z 13.10.2006
		GOPS	porozumienie
11	Klub Strażaka Nieborów	GOK	umowa użyczenia
		Punkt profilaktyczny	-
		Strażacy	umowa użyczenia
12	Oczyszczalnia	Gmina Hyżne	-
SZKLARY			
1	Stara szkoła	Gmina Hyżne	-
2	Szkoła podstawowa	Szkoła podstawowa	trwały zarząd
WÓLKA HYŻNEŃSKA			
1	Szkoła Podstawowa	Szkoła podstawowa	trwały zarząd
2	Remiza OSP	Strażacy	umowa użyczenia
3	Grzybek	Strażacy	-
4	Budynek sklepu	Sklep	umowa najmu

Z nieruchomościami wiążą się także sprawy z zakresu geodezji oraz planowania przestrzennego. Sprawy geodezyjne dotyczą regulowania stanów prawnych nieruchomości, zmian w księgach wieczystych, rozgraniczeń i podziału nieruchomości na terenie naszej gminy.

W 2018 roku wydano:

- 32 postanowienia opiniujące wstępny projekt podziału nieruchomości,
- 32 decyzje zatwierdzające podział nieruchomości,
- 1 rozgraniczenie nieruchomości,

Z kolei planowanie przestrzenne dotyczy m.in. wydawania decyzji o warunkach zabudowy, o środowiskowych uwarunkowaniach, prowadzenia spraw związanych z numeracją budynków, miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, wydawania wypisów i wyrysów z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W 2018 roku wydano:

- 52 decyzje o warunkach zabudowy,
- 13 decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego,
- 2 decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach,
- 62 zaświadczenia/zawiadomienia o numerze adresowym budynku.

WNIOSKI: Właściwe zarządzanie posiadanymi przez gminę gruntami, budynkami, lokalami jest niezwykle istotne z punktu widzenia finansów gminy. Należy dążyć do tego, aby jak najefektywniej wykorzystywać posiadane zasoby komunalne, w ramach określonych przez prawo możliwości. Rok 2018 nie odbiegał w tym zakresie od lat poprzednich, a wykorzystanie zasobów lokalowych czy nieruchomościowych gminy ocenić należy na poziomie średnim. Wiele gruntów gminnych od lat leży odłogiem. W ten sposób zamykamy sobie drogę do rozwoju. Nie chodzi oczywiście o to, żeby bez opamiętania i refleksji pozbywać się gruntów gminnych, choćby poprzez zwykłą sprzedaż. Uważam, że można lepiej i efektywniej zarządzać nieruchomościami gminnymi w taki sposób, by kreować warunki do rozwoju gminy, np. poprzez wykorzystywanie latami niezagospodarowanych gruntów pod działalność gospodarczą, tak jak dzieje się to w wielu innych gminach, bez szkody (a wręcz z korzyścią) dla mieszkańców gminy.

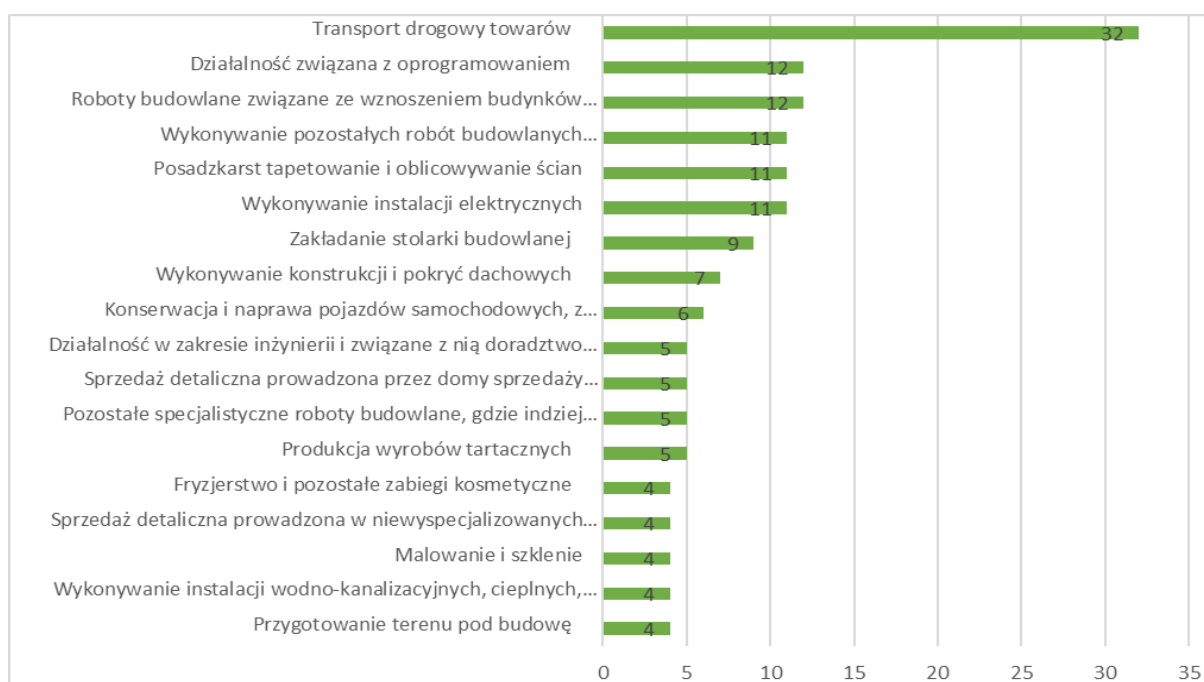
W tym miejscu warto wyjaśnić dlaczego zrezygnowaliśmy z Domu Seniora. Dom Seniora kosztował nas ponad 1 mln zł. Możliwe było otrzymanie dotacji na ten cel w wysokości 300 tys. zł., ale pod warunkiem, że przez co najmniej trzy lata ten dom seniora będzie funkcjonował, co wiąże się z dodatkowymi wydatkami. Byliśmy w sąsiednich gminach, gdzie funkcjonują podobne placówki i rozeznaliśmy ewentualne koszty. Jak się okazało roczne koszty funkcjonowania takich placówek to kwota co najmniej 300 tys. zł. Oznacza to, że biorąc dotację w wysokości 300 tys. zł., przez trzy kolejne lata należałoby wyłożyć co roku 300 tys. zł (w sumie 900 tys. zł). Uwzględniając dotacje musielibyśmy „dołożyć” w ciągu trzech lat w sumie dodatkowe 600 tys. zł ($900 \text{ tys. zł} - 300 \text{ tys. zł} = 600 \text{ tys. zł}$). Warto wspomnieć, że Dom Seniora przewidywał tylko 15 miejsc. Jeżeli chodzi o dofinansowanie bieżącej działalności, to rocznie byłoby można otrzymać maksymalnie 54 tys. zł (przy założeniu, że te 15 osób będzie uczestniczyło w 100% zajęć). Z tego właśnie powodu przekonałem radnych do zrezygnowania z dofinansowania budowy domu seniora, gdyż generowałoby to znacznie większe koszty niż sama dotacja. Powierzchnię budynku planuje się wynająć pod usługi.

Jeśli jesteście Państwo zainteresowani bardziej szczegółowymi danymi na temat mienia komunalnego i gospodarki nieruchomościami naszej gminy zachęcam Państwa do sięgnięcia po *„Informację o stanie mienia komunalnego Gminy Hyżne według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku”* którą udostępniamy razem z niniejszym raportem na stronie internetowej naszej gminy (wykaz wszystkich dokumentów na końcu raportu).

Rozdział 6

Przedsiębiorczość

W 2018 roku na terenie gminy zarejestrowanych było 242 podmioty gospodarcze, z czego 31 znajdowało się w trakcie zawieszenia działalności. Większość zarejestrowanych firm to jednoosobowe działalności gospodarcze o charakterze usługowym. Na terenie naszej gminy w 2018 roku aż 77 % osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą stanowili mężczyźni. Rozpiętość wiekowa przedsiębiorców była na poziomie od 23 do 79 lat, z czego największą grupę stanowiły osoby w wieku 31-40 lat. W 2018 roku głównym rodzajem działalności gospodarczej był transport drogowy towarów, a także roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków i roboty budowlane – wykończeniowe oraz działalność związana z oprogramowaniem. Szczegółowy wykaz najczęściej wybieranych głównych kodów PKD przedsiębiorców działających na terenie naszej gminy w 2018 roku, przedstawia poniższy wykres.

Należy dodać, że zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej jest obsługa przez Gminę Hyżne Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. W ramach tego zadania w Urzędzie Gminy przyjmuje się i przetwarza wnioski o wpis, wykreślenie, zawieszenie i wznowienie działalności gospodarczej, a także dokonuje wszelkich zmian i aktualizacji statusu działalności. W 2018 roku Urząd Gminy przetworzył łącznie 153 wnioski.

WNIOSKI: Na terenie naszej gminy brakuje terenów inwestycyjnych. Do tego ukształtowanie terenu nie sprzyja prowadzeniu działalności gospodarczej na większą skalę. Nie działają również mechanizmy współdziałania i współpracy w tym obszarze, jak klastry czy spółdzielnie socjalne. Gmina dotychczas nie wspierała również osób chcących założyć działalność gospodarczą. Większość przedsiębiorstw działających na terenie Gminy Hyżne to jednoosobowe działalności gospodarcze o charakterze usługowym.

Bliskość Rzeszowa jest i wadą i zaletą z punktu widzenia omawianej tematyki. Jest wadą, gdyż to na terenie tego miasta zlokalizowane są atrakcyjne inwestycyjnie tereny (strefy ekonomiczne, parki naukowo-technologiczne, inkubatory przedsiębiorczości itd.) i to tam przedsiębiorcy chcą lokować swoje interesy. Jest jednak i zaletą, gdyż jako prężny ośrodek naukowy i duże miasto daje szanse rozwinięcia biznesu dla mieszkańców okolicznych nieodległych gmin. Sprzyja temu dobre połączenie drogowe naszej gminy z Rzeszowem. Do innych okoliczności sprzyjających potencjalnemu rozwojowi przedsiębiorczości zaliczyć trzeba atrakcyjność turystyczną naszej gminy i względnie nieskażone środowisko naturalne.

Rozdział 7

Inwestycje

Skala inwestycji dokonywanych w gminie jest w pewnym stopniu miarą jej sukcesu. Gmina, która sprawnie zarządza swoimi zasobami, posiada sprawnych i wykwalifikowanych urzędników oraz lidera, który realizuje konsekwentnie swoją wizję rozwoju gminy, zawsze będzie gminą, w której „dużo się dzieje” w kontekście inwestycji – będzie przypominała jeden wielki plac budowy. Istotne, by inwestycje te były skrojone na miarę potrzeb i możliwości gminy, tak, by służyły mieszkańcom, dając jak największy efekt przy możliwie najniższym obciążeniu finansowo-osobowym. To trudne, jednak jak pokazują przykłady choćby niektórych sąsiednich gmin, możliwe do osiągnięcia sztuka.

W naszej gminie w 2018 r. realizowano inwestycje drogowe, wodociągowe, kanalizacyjne i inne związane z powstawaniem infrastruktury (budynki, sale gimnastyczne), w tym współfinansowane ze środków Unii Europejskiej.

Jeśli chodzi o **drogi**, to w 2018 r. zrealizowano:

- 1) przebudowę drogi „na Węgierkę” – wykonano budowę drogi o nawierzchni betonowej na długości 750 m. Wartość inwestycji to 420 826,40 zł z czego 250 000,00 zł stanowi dotację z rezerwy celowej budżetu państwa na zadania z zakresu usuwania skutków klęsk żywiołowych (tzw. popowodziówki);
- 2) przebudowę drogi gminnej nr 108457R oraz drogi powiatowej nr 1421R w m. Dylągówka – wykonano przebudowę drogi o nawierzchni bitumicznej na długości 980 m. Kwota 407 949,39 zł. Dotacja z PROW-u w wysokości 190 871,00 zł;
- 3) przebudowę drogi gminnej „na Bilcówkę” w sołectwie Szklary – wykonano 150 m przebudowy drogi o nawierzchni bitumicznej. Kwota 48 206,16 zł;
- 4) przebudowę drogi „na Zaworów” w sołectwie Dylągówka – wykonano 50 m przebudowy drogi o nawierzchni z płyt wielootworowych. Kwota 39 635,07 zł;
- 5) remont przepustu w ciągu drogi nr 108458 Grzegorzówka – Wólka H. – wykonano remont przepustu. Kwota 11 800 zł;
- 6) remont drogi gminnej Nr 108452R relacji Hyżne – Brzezówka – Borek Stary oraz drogi gminnej Nr 108451 relacji Brzezówka – Borówki – wykonano remont drogi o nawierzchni bitumicznej na długości 990 m. Kwota 334 496,48 zł (dotacja w wysokości 139 639,00 zł z „Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019”;

- 7) modernizację drogi dojazdowej do gruntów rolnych dz. ewid. nr 703 w m. Szklary. Wartość zadania 35 565,26 zł (dofinansowanie 27 968,94 zł). W wyniku realizacji zadania zmodernizowano 200 m drogi o nawierzchni bitumicznej;
- 8) modernizację drogi dojazdowej do gruntów rolnych dz. ewid. nr 2509/2, 2509/7 w m. Hyżne (dofinansowanie z FOGRu). Wartość zadania 55 175,12 zł (dofinansowanie 27 000,00 zł). W wyniku realizacji zadania zmodernizowano 110 m drogi o nawierzchni bitumicznej;
- 9) przebudowa drogi nr 2509/2 w kierunku Gliwy w sołectwie Nieborów – wykonano prace na kwotę 19 721,40 zł.
- 10) Przebudowa drogi nr dz. 4631 w kierunku na Kurzydłę w sołectwie Hyżne – wykonano prace na kwotę 35 280,13 zł.
- 11) Przebudowa drogi w kierunku na Pastwiska w sołectwie Grzegorzówka na kwotę 26 926,77 zł.
- 12) modernizację drogi „na Bembeków” w sołectwie Brzezówka – wykonano nawierzchnię z tłucznia kamiennego na długości 900 m – kwota 27 579,99 zł;
- 13) modernizację od drogi „w Kurośkę” do drogi w stronę szkoły – wykonano umocnienie rowu korytkami na odcinku 120m w m. Dylągówka – kwota 33 966,45 zł;
- 14) przebudowę drogi „na Paściaka” w m. Hyżne - wykonano nawierzchnię z płyt wielootworowych na odcinku o długości 110 m – kwota 49 085,40 zł;
- 15) przebudowę drogi „na Majerowskie” w sołectwie Wólka Hyżneńska – wykonano nawierzchnię asfaltową na odcinku o długości 150 m za kwotę 47 379,60 zł;
- 16) przebudowę drogi gminnej nr 108457 R „Dylągówka – Mostki – Szklary” w m. Dylągówka. Wykonano nawierzchnię bitumiczną na odcinku o długości 400 m za kwotę 138 725,40 zł, dofinansowanie 100 000,00 zł - dotacja z rezerwy celowej budżetu państwa na zadania z zakresu usuwania skutków klęsk żywiołowych (popowodziówki).

W 2018 r. zrealizowano inwestycje drogowe o wartości **1,7 mln zł** (w tym **730 tys. zł** dofinansowana).

Plany na 2019 rok.

W ramach funduszu sołeckiego w 2019 r. planuje się wykonanie następujących inwestycji drogowych:

- 1) wykonanie przepustów i korytek na drogach gminnych nr dz. 810/4 i 420/3 w kierunku Jasińskich w sołectwie Brzezówka w ramach funduszu sołeckiego 30 316,27 zł;
- 2) remont dróg na „Zadział” i na „Kanadę” w sołectwie Grzegorzówka w ramach funduszu sołeckiego 30 006,53 zł;
- 3) remont drogi nr dz. 123 k/Walasa w kierunku Hyżnego w sołectwie Wólka Hyżneńska w ramach funduszu sołeckiego 36 046,55 zł;

- 4) przebudowa drogi od Wygonu w kierunku Błażowej w sołectwie Nieborów w ramach funduszu sołeckiego 20 443,16 zł;
- 5) przebudowa drogi dz. nr 2886 od zbiorników wodnych do drogi betonowej w sołectwie Hyżne w ramach funduszu sołeckiego 38 718,10 zł;
- 6) przebudowa drogi „na Kuroškę” nr dz. 2422/1 w sołectwie Dylągówka w ramach funduszu sołeckiego 38 718,10 zł;
- 7) przebudowa drogi „na Błonie” od cmentarza w kierunku Staszczaka w sołectwie Szklary w ramach funduszu sołeckiego 38 718,10 zł.

Powyższe kwoty są zdecydowanie za małe i nie wystarczą na wykonanie tych dróg. Należy dołożyć pieniędzy lub etapować ich modernizację.

W 2018 r. realizowano w naszej gminie następujące inwestycje **wodno-kanalizacyjne**:

- 1) *Poprawa gospodarki wodno-ściekowej w Gminie Hyżne poprzez budowę wodociągu w m. Szklary (odcinek od skupu mleka do szkoły podstawowej) oraz budowę sieci kanalizacji sanitarnej w m. Hyżne (Nieborów) etap VI A i B* – inwestycja dofinansowana z PROW-u (63,63%). W wyniku realizacji inwestycji wybudowano 8 km sieci wodociągowej w m. Szklary oraz 4,49 km sieci kanalizacji sanitarnej w Nieborowie. Koszt budowy kanalizacji – **814,6 tys. zł**, wodociągu – **1,1 mln zł**;
- 2) *Rozbudowa i przebudowa oczyszczalni ścieków wraz z budową kanalizacji w aglomeracji Hyżne* – zadanie dofinansowane ze środków RPO WP 2014-2020 (85% kosztów kwalifikowanych). Wartość inwestycji ogółem **11,2 mln zł**. Jest to inwestycja nieukończona, gdyż planowany termin realizacji inwestycji przypada na lata 2018 – 2019. Inwestycja obejmuje:
 - *rozbudowę istniejącej oczyszczalni ścieków w Hyżnem o przepustowości Q_{sr} = 480m³/d do przepustowości 700 m³/d. W ramach przedsięwzięcia wykonana zostanie budowa nowych obiektów oczyszczalni i sieci międzyobiektowych, przebudowa i modernizacja istniejących obiektów oczyszczalni, montaż nowych urządzeń oraz instalacji fotowoltaicznej. Ponadto planowane są nowe powierzchnie utwardzone (drogi i dojazdy oraz miejsca postojowe) i powierzchnie biologicznie czynne (zielen niska i wysoka). Po realizacji przedsięwzięcia oczyszczanie ścieków będzie się opierać na metodzie niskoobciążonego osadu czynnego, przy czym proces ten będzie się odbywał w istniejącym zmodernizowanym oraz nowoprojektowanym ciągu technologicznym,*
 - *budowę sieci kanalizacji sanitarnej na obszarze aglomeracji* – realizacja projektu zakłada wybudowanie sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Dylągówka (654 m),

Brzezówka oraz Hyżne (sieć grawitacyjna 8338,9 m + 825,1 m tłoczna). W wyniku realizacji projektu powstanie 9818 m sieci kanalizacji sanitarnej na terenie aglomeracji Hyżne. W zakresie rzeczowym projektu na rok **2018** wykonano 654 m sieci kanalizacyjnej w m. Dylągówka oraz wykonano roboty budowlane na terenie oczyszczalni pod reaktor biologiczny (tj. wykonano 116 pali o średnicy fi 400mm oraz płytę denną zbiornika);

- 3) *Budowa studni S-4 i S-5 w m. Szklary* – wykonano budowę rurociągu tłoczego do studni S-5 i S-4 wraz z kablem monitorująco – sterującym w m. Szklary. Kwota inwestycji 164 990,94 zł. Długość 1922 m;
- 4) *Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Dylągówka etap V* – wybudowano odcinek sieci kanalizacji sanitarnej o długości 674 m za kwotę 92 707,73;
- 5) *Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Hyżne – Nowa Wieś* – wykonano budowę sieci kanalizacji sanitarnej na długość 1578,95 m za kwotę 199 293,04 zł;
- 6) *Budowa wodociągu w m. Hyżne – Nowa Wieś* – wykonano budowę sieci wodociągowej o przekrojach Ø 10 mm oraz Ø 40 mm za kwotę 99 582,80 zł; długość 1253,44 m;
- 7) *Budowa wodociągu w m. Grzegorzówka – Pastwiska* – wybudowano sieć wodociągową o długości 2 008,85 m o przekrojach Ø 100, 63, 50, 40,32 mm. Kwota inwestycji 144 252,89 zł.

Plany na 2019 r.

- 1) dalsza rozbudowa i przebudowa oczyszczalni ścieków wraz z budową kanalizacji w aglomeracji Hyżne - w roku **2019** kontynuowane będą roboty budowlane na oczyszczalni ścieków zmierzające do osiągnięcia ww. rezultatów oraz budowa kanalizacji sanitarnej wraz z budową przepompowni ściekowej w miejscowości Brzezówka i Hyżne - 9164 m sieci (w tym 825,1 m kanalizacji tłocznej);
- 2) „Poprawa gospodarki wodnej w Gminie Hyżne, poprzez budowę wodociągu i ujęć wód podziemnych w miejscowości Szklary wraz z przebudową i rozbudową stacji uzdatniania wody w m. Dylągówka” otrzymano dofinansowanie na realizację zadania z RPO WP 2014-2020. Wartość projektu wynosi 2 512 237,98 zł (dofinansowanie 1 608 318,75 zł). Przewidywany okres realizacji projektu przypada na lata 2019 – 2020.

Przedmiotem projektu jest:

- budowa sieci wodociągowej w miejscowości Szklary o długości 5970 m,
- wykonanie obudowy studni wierconych S-4 i S-5, wraz z zagospodarowaniem terenu ujęć i z wyposażeniem tych studni w niezbędne urządzenia, oraz budowa po licznikowej linii zasilającej celem zasilania studni,

- rozbudowa istniejącej stacji uzdatniania wody o kompletną instalację technologiczną opartą o proces filtracji na ciśnieniowych filtrach pośpiesznych wraz z urządzeniami i instalacjami towarzyszącymi,
 - rozbudowa istniejącego, inteligentnego systemu zarządzania siecią wodociagową;
- 3) w roku budżetowym 2019 realizowana będzie także budowa przyłączy wodociagowych oraz kanalizacyjnych na obszarze gminy wraz z udzielaniem dotacji celowej mieszkańcom do budowy przyłączy wodociagowych i kanalizacyjnych.

W 2018 roku realizowano także budowę Sali Gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Grzegorzówce. Inwestycja jest kontynuowana w roku 2019 - planowany termin realizacji to 31 października 2019 r.

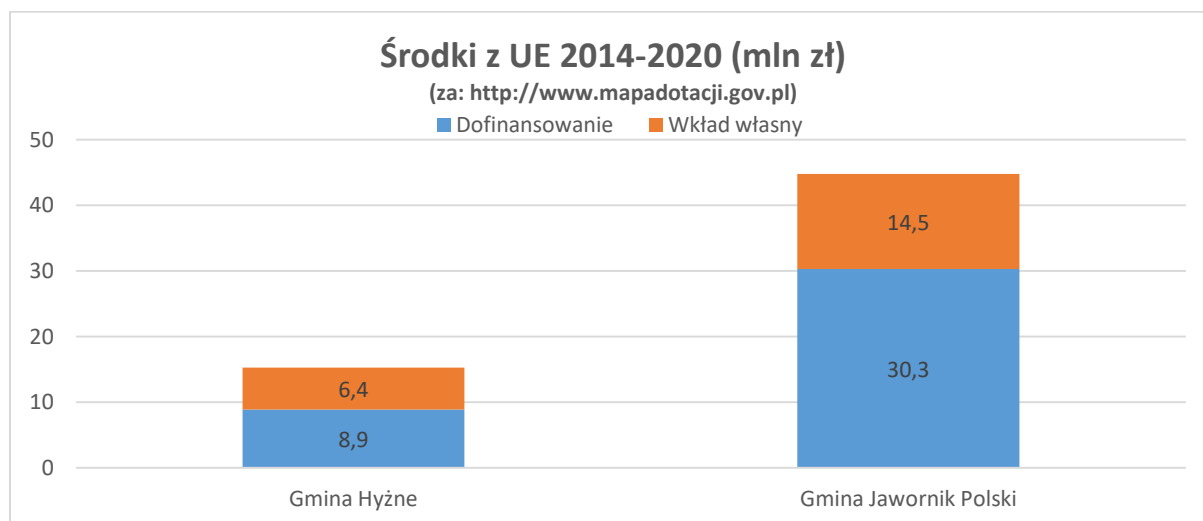
Koszty:

- dokumentacja projektowa 35 000,00 zł brutto,
- roboty budowlane 2 353 094,18 zł brutto,
- nadzór inwestorski 80 000,00 zł brutto.

Kolejną istotną inwestycją jest tzw. Projekt OZE. W dniu 28 września 2017 r. gmina podpisała z Województwem Podkarpackim umowę o dofinansowanie projektu p.n. „Inteligentne zarządzanie energią w gminie Jawornik Polski, Hyżne i Żołynia poprzez budowę OZE w budynkach mieszkańców gmin” współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Osi Priorytetowej nr 3 „Czysta energia” RPO Województwa Podkarpackiego. Projekt realizowany jest w ramach umowy partnerskiej z Gminą Jawornik Polski i Gminą Żołynia. Na 2018 r. zaplanowano wydatki w kwocie 5 480 449,27 zł, w tym z dofinansowania 3 987 758 zł. Do końca 2018 r. na terenie Gminy Hyżne wykonano montaż 147 szt. instalacji solarnych, 253 szt. instalacji fotowoltaicznych i 39 szt. kotłów c.o. opalanych na pellet. Wydatki z tym związane wyniosły 4 759 367,45 zł, w tym wydatki w ramach dofinansowania **3 723 562,95 zł** oraz wkład mieszkańców **1 035 804,50 zł**. Zakończenie realizacji robót przewidziane jest na koniec kwietnia 2019 r. i obejmuje wykonanie 11 szt. pieców opalanych na drewno gazujące oraz koszty nadzoru inwestorskiego i promocji zadania.

WNIOSKI: Inwestycje są potrzebne, co do tego nie ma żadnych wątpliwości. Poprawiają one komfort życia mieszkańców i generują rozwój społeczno-gospodarczy gminy, „pchają” gminę naprzód. Muszą być to jednak inwestycje dobrze skalkulowane, a tam gdzie to tylko możliwe, podparte finansowaniem zewnętrznym. Dlatego, chcąc uniknąć sytuacji jaka miała miejsce z Domem Seniora czy salą gimnastyczną w Grzegorzówce, za jedną z kluczowych kwestii nadchodzących lat uważam przygotowanie się

do nowego rozdania środków unijnych (perspektywa 2021-2027). Musimy zrobić wszystko co możliwe, aby jak najefektywniej wykorzystać te środki, bo tylko w ten sposób możemy nadrobić stracone szanse. Dlatego mam zamiar powołać specjalny zespół spośród urzędników gminy w celu przygotowania się na nadchodzącą nową perspektywę finansową. Dla przykładu proszę zwrócić uwagę na poniższy wykres, w którym pokazano różnicę w pozyskiwaniu środków z RPO WP 2014-2020 pomiędzy Gminą Hyżne a Gminą Jawornik Polski w trwającej i praktycznie zakończonej już perspektywie finansowej.

Co z tego wynika? Gmina Jawornik Polski inwestując 14,5 mln własnych środków uzyskała dwa razy tyle (dokładnie 208%) środków z funduszy unijnych. Nasza gmina, inwestując 6,5 mln własnych środków, uzyskała 140%. Oczywiście nie chodzi o to, by przeinwestować, bo te inwestycje też trzeba za coś w przyszłości utrzymać, niemniej jednak proszę zwrócić uwagę na dysproporcje w kwotach 15,3 mln w Hyżnem vs 44,8 mln w Jaworniku Polskim, przy czym są to porównywalne gminy. Gmina Hyżne zajmuje przedostatnie (13 na 14) miejsce wśród gmin Powiatu Rzeszowskiego jeśli chodzi o środki w dochodach budżetu gminy na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych (dane GUS za 2017 r).

PROBLEMY: Budowa sali gimnastycznej przy szkole podstawowej w Grzegorzówce, mimo, że potrzebna, mocno obciążyła budżet gminy. Dzieje się tak dlatego, że niestety nie zdołano uzyskać żadnego źródła dofinansowania, co jest normą przy tego typu inwestycjach realizowanych przez gminy podobnej wielkości – po prostu mało którą gminę stać na taki komfort, by finansować takie obiekty samodzielnie. Z tego względu musimy (na razie) finansować budowę tego dużego, jak na lokalne warunki, budynku z własnych środków. Jednocześnie aktywnie poszukujemy możliwości dofinansowania tej inwestycji i jeśli taka się pojawi, postaramy się wykorzystać tą możliwość do odciążenia budżetu gminy.

Dodatkowo problemem jest to, że inwestycja ta została przygotowana w sposób, który znacząco utrudnia jej realizację i terminowe zakończenie. W trakcie robót przygotowawczych prowadzonych w terenie okazało się, że dokumentacja projektowa budowy hali zawiera istotne wady. Źle opracowana została mapa do celów projektowych oraz projekt zagospodarowania terenu. Powoduje to, że wykonanie skarpowania wg projektu niesie za sobą pewne niebezpieczeństwo - gdyby wykonać roboty zgodnie z projektem, istnieje zagrożenie odkrycia i naruszenia czynnej sieci gazowej średniego ciśnienia. W celu wyeliminowania tej wady należy albo wybudować mur oporowy, albo przesunąć sieć gazociagową na sąsiednią działkę. Oba rozwiązania są kosztowne (droższa jest budowa muru oporowego). Przesunięcie sieci wymaga zezwolenia właścicieli działki sąsiedniej. Dodatkowo pociąga to za sobą konieczność opracowania odrębnego projektu budowlanego, a także uzyskania pozwolenia na budowę.

Kolejnym problemem, z którym trzeba będzie się uporać w nadchodzącym roku lub dwóch jest kwestia dostosowania budynków: urzędu gminy oraz przedszkola w Dylągówce do przepisów przeciwpożarowych. Straż pożarna zakwestionowała bezpieczeństwo tych budynków, a koszt przystosowania dla samego przedszkola w Dylągówce może wynieść nawet 200 tys. zł. Szacunkowo, taką samą kwotę trzeba będzie wydać na dostosowanie do wymogów p-poż budynku Urzędu Gminy.

Rozdział 8

Oświata

Uczeń to nie koszt. Uczeń to inwestycja. Przez pryzmat tego stwierdzenia należy patrzeć na szkolnictwo w naszej gminie. Wydatki na oświatę stanowią niemal połowę całego budżetu naszej gminy. Dlatego każdemu z nas powinno zależeć, by środki te były właściwie wykorzystane. Szkolnictwo potrzebuje reformy na poziomie krajowym, a ostatnie wydarzenia (strajk) dobitnie pokazują, że obowiązujący system jest daleki od doskonałości. Także na poziomie naszej gminy musimy dokonać pewnych zmian. Chcę jednak mocno podkreślić, że zmiany te, których skutkiem będzie efektywniejsze wykorzystanie pieniędzy przeznaczonych na edukację, nie będą nigdy odbywać się kosztem uczniów naszej gminy. Jestem przekonany, że sprawny, skuteczny i efektywny (także finansowo) system edukacji w naszej gminie zaprocentuje w przyszłości jeszcze bardziej wykształconymi, inteligentnymi i przedsiębiorczymi mieszkańcami. Osiągnięcie tego celu traktuję jako największy ze swoich priorytetów. Liczę na zrozumienie ze strony Państwa, nauczycieli i uczniów i proszę o pomoc w przeprowadzeniu tego procesu.

Prezentując dane za rok 2018 w zakresie oświaty należy mieć na uwadze, że w części (jak choćby wyniki egzaminów) będą one dotyczyć roku szkolnego 2017/2018.

Organizacja szkół.

W roku 2018 funkcjonowało na terenie naszej gminy 6 szkół podstawowych oraz gimnazjum. Do szkół podstawowych uczęszczało łącznie 732 uczniów. Zestawienie liczby uczniów szkół podstawowych przedstawia poniższa tabela:

klasa	Liczba uczniów					
	Brzezówka	Dylągówka	Grzegorzówka	Hyżne	Szklary	Wólka Hyżn.
0	15	14	18	50	17	13
1	9	14	7	32	8	3
2	8	9	10	35	9	2
3	4	11	7	33	9	5
4	5	11	11	23	12	6
5	5	20	8	52	15	7
6	6	12	13	29	12	5
7	3	11	8	25	10	4
8	9	13	9	26	14	6
Razem	64	115	91	305	106	51

Na funkcjonowanie sześciu szkół podstawowych wydaliśmy 6 998 340,00 zł, w tym na wynagrodzenia i pochodne 5 120 488,03 zł.

Przy każdej szkole podstawowej funkcjonuje oddział przedszkolny. Łącznie uczęszcza do nich 127 dzieci. Koszty funkcjonowania tych oddziałów w roku 2018 r. to 561 047,00, w tym na wynagrodzenia i pochodne 491 838.

Do Gimnazjum do 31 sierpnia 2018 r. uczęszczało 162 uczniów, zaś od 1 września 2018 r. 80 uczniów w 4 oddziałach (kl. III). Koszty utrzymania Gimnazjum w 2018 r. wyniosły 1 580 624,00 zł, w tym wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń (7,79 etatów nauczycielskich i 4 pracowników obsługi) 1 291 620,95 zł. Łącznie koszty funkcjonowania szkół podstawowych i gimnazjum wyniosły więc około **8,5 mln zł**, z czego na wynagrodzenia nauczycieli wydaliśmy **6,4 mln zł**.

W roku szkolnym 2017/18 zatrudnionych było w szkołach podstawowych i gimnazjum 172 nauczycieli:

Liczba nauczycieli w podziale na szkoły i stopień awansu zawodowego w roku szkolnym 2017/2018								
	SP Hyżne	SP Brzezówka	SP Dylągówka	SP Grzegorzówka	SP Szklary	SP Wólka Hyżneńska	Gimnazjum	Razem
Stop. awansu								
stażysta	5	1	2	1	2	3	2	16
kontraktowy	8	3	0	2	2	2	1	18
mianowany	10	2	4	3	8	3	4	34
dyplomowany	26	11	18	16	13	8	12	104
Razem w szkole	49	17	24	22	25	16	19	172

Organizacja przedszkoli:

Dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczają do dwóch punktów przedszkolnych (4 oddziały), tj. w Hyżnem (3 oddziały – 77 dzieci) i w Dylągówce (1 oddział – 24 dzieci). W punktach zatrudnionych jest 7 nauczycieli i 5 pracowników obsługi. Wydatki związane z prowadzeniem punktów przedszkolnych to **575 094,00 zł.**, w tym:

- PP przy Szkole Podstawowej w Dylągówce **114 097,00 zł** (udział finansowy rodziców 13 216,00 wyżywienie)
- PP przy Szkole Podstawowej w Hyżnem **460 997,00 zł** (udział finansowy rodziców 60 233,20 wyżywienie, 22 767,60 opłata stała)

Na wynagrodzenia personelu przedszkoli wydaliśmy w 2018 r. 460 082,43 zł.

Gmina ponosi także koszty uczęszczania dzieci z jej terenu do przedszkoli na terenie innych gmin. Takich dzieci jest 7, a uczęszczają one do przedszkoli w Dynowie, Rzeszowie i Trzebownisku. Z tego tytułu gmina zapłaciła w 2018 r. 29 632 zł.

Organizacja żłobka:

Na terenie naszej gminy działa żłobek „Słoneczko” w Brzezówce. Do żłobka uczęszczało 19 dzieci, a na jego funkcjonowanie wydaliśmy w 2018 r. 261 341,00 zł, w tym 190 424,92 zł na wynagrodzenia – 4,5 etatu. Udział rodziców: 26 477,27 (wyżywienie), 74 476,00 opłata stała.

Dowóz dzieci:

Na terenie Gminy Hyżne uczniowie dowożeni są do szkół podstawowych i Gimnazjum w Hyżnem.

Lp.	Nazwa szkoły	Liczba uczniów dowożonych		
		Autobus szkolny	Zakup biletów	Razem
1	Szkoła Podstawowa im. PCK w Dylągówce	24	0	24
2	Szkoła Podstawowa im. gen. Wł. Sikorskiego	84	5	89
3	Gimnazjum w Hyżnem	84	28	112
Razem		192	33	225

11 uczniów niepełnosprawnych z naszej gminy dowożonych jest do:

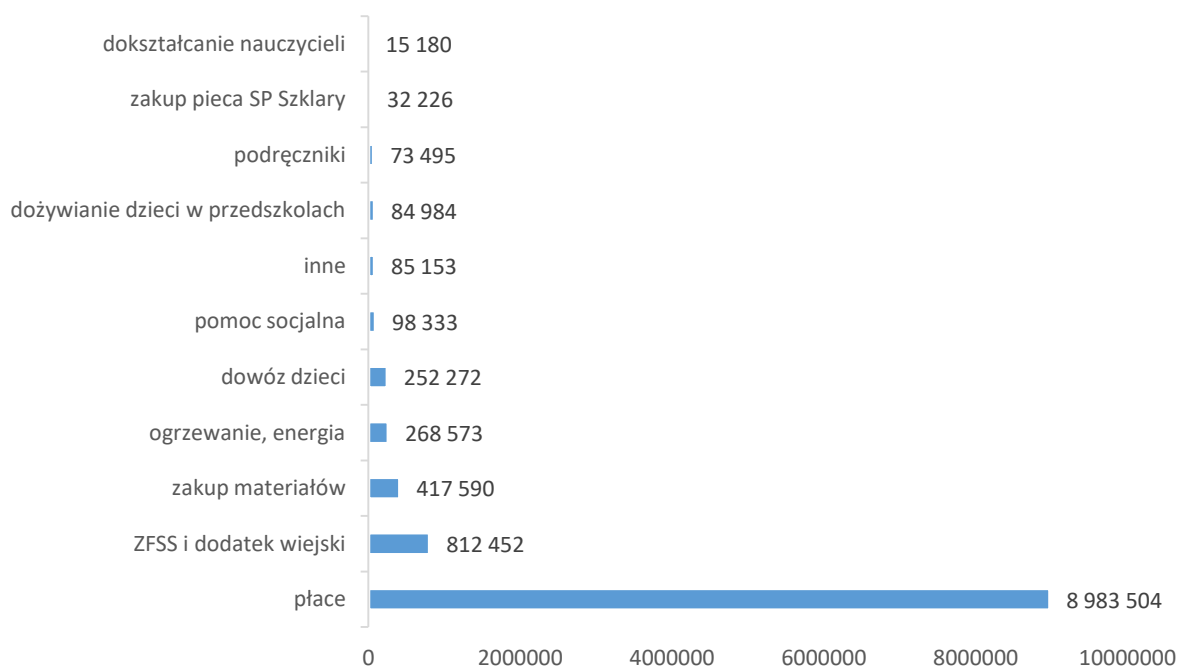
- 1) Niepublicznego Ośrodka Rewalidacyjno-Wychowawczego Caritas w Wysokiej Łańcuckiej;
- 2) Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczego Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym –KOŁO w Rzeszowie, ul. Staszica;
- 3) Zespołu Szkół Specjalnych im. UNICEF w Rzeszowie, ul. Ofiar Katynia;
- 4) Przedszkola Logopedycznego „Gadułka” w Rzeszowie, ul. Strażacka;
- 5) Niepublicznego Przedszkola „Niezapominajka” PSONI KOŁO w Rzeszowie, ul. E. Plater.

Wydatki związane z dowożeniem uczniów wyniosły w 2018 r. 252 272,87 zł, w tym :

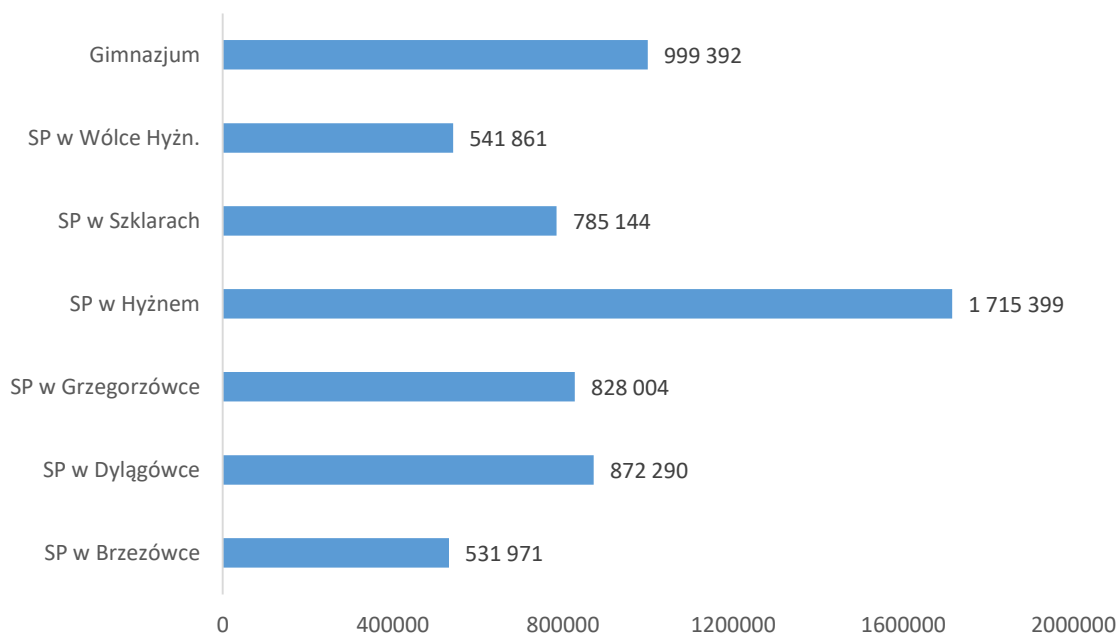
- wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń (kierowca + opiekun) - 87 219,57 zł,
- paliwo, części, naprawy, ubezpieczenia autobusów szkolnych itp. - 65 463,75 zł,
- dowóz uczniów niepełnosprawnych - 84 154,50 zł,
- zakup biletów uczniów dojeżdżających do SP Hyżne (6 szt.) i Gimnazjum (40 szt.) - 15 435,05 zł.

WNIOSKI: Patrząc na oświatę w roku 2018, ale i w latach wcześniejszych, stwierdzić trzeba, że dużo do życzenia pozostawia organizacja szkół podstawowych w naszej gminie. Rok 2018 był rokiem, w którym znacząco, bo o 10,17 etatów wzrosło zatrudnienie w Szkole Podstawowej w Hyżnem. Stało się tak ze względu na nadchodzącą likwidację Gimnazjum i chęć zapewnienia uczącym tam nauczycielom pracy. Skutek tego ruchu jest oczywisty. Ponieważ ani liczba dzieci w klasach ani liczba samych klas nie wzrosła, nie wzrosła także liczba godzin zajęć. Tyle, że teraz zamiast rozdzielić te godziny na 2 nauczycieli, trzeba było je rozdzielić na 3 lub więcej osób... Spowodowało to wzrost wydatków na wynagrodzenia nauczycieli, ale czy przełożyło się na wzrost poziomu nauczania? To pytanie retoryczne.

Oświata to niemal połowa budżetu naszej gminy. **Całościowe wydatki na oświatę w 2018 roku przedstawia poniższy wykres:**

Wydatki na płace w poszczególnych szkołach:

Osoby zainteresowane szczegółowymi danymi na temat oświaty, w tym informacjami na temat stołówek szkolnych, dożywiania dzieci i stypendiów zachęcam do zapoznania się z „*Informacją o realizacji zadań oświatowych za rok szkolny 2017/2018*” dostępną wraz z raportem na stronie internetowej:

Rozdział 9

Pomoc społeczna i ochrona zdrowia

Pomoc społeczna

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Hyżnem, który powstał w 1990 r. Realizuje on dwie podstawowe funkcje polityki społecznej państwa: pomocy mieszkańcom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej, której nie są w stanie pokonać samodzielnie, oraz pomocy dla rodzin wychowujących dzieci. **Świadczenia, jakie realizuje Ośrodek to:**

- świadczenia pieniężne: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy, świadczenia rodzinne, świadczenia wychowawcze, świadczenia z Funduszu alimentacyjnego, świadczenia „Dobry Start”,
- świadczenia niepieniężne: praca socjalna, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenie społeczne, sprawienie pogrzebu, schronienie, posiłek, pobyt i usługi w domu pomocy społecznej, usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, wsparcie w formie asystenta rodziny, wydawanie Kart Dużej Rodziny, finansowanie pobytu w placówce opiekuńczo – wychowawczej.

W naszej gminie najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną wskazanymi przez ośrodek pomocy społecznej w 2018 roku, były kolejno: ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenie gospodarstwa domowego, długotrwała i/lub ciężka choroba, bezrobocie, niepełnosprawność.

Pomoc i wsparcie w Gminie Hyżne z pomocy społecznej w 2018 roku uzyskało 316 osób, co stanowiło 4,49 % wszystkich mieszkańców gminy. W roku oceny, w stosunku do 2017 roku, łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zmniejszyła się o 34 osoby. Natomiast liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 13 rodzin. W przypadku długotrwale korzystających z pomocy społecznej ich liczba osiągnęła poziom 205 osób, co oznaczało spadek w stosunku do roku 2017 o 19 osób.

Rodzaje świadczeń pieniężnych zrealizowanych w 2018r		
Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin korzystających	Kwota w zł
Zasiłek stały	15	86 893,76
Zasiłek okresowy	53	160 000,00
Zasiłek celowy	39	30 000,00

Zasilek celowy w ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020	89	142 505,00
Świadczenia rodzinne	571	2 726 678,57
Świadczenia wychowawcze (500+)	638	5 476 842,00
Fundusz alimentacyjny	25	127 180,00
Świadczenia „Dobry Start” (300+)	631	291 000,00

Rodzaje świadczeń niepieniężnych realizowanych przez Ośrodek w 2018r.		
Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin korzystających	Kwota w zł
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	32	24 922,14
Składki na ubezpieczenie społeczne	51	149 508,66
Schronienie	2	21 050,91
Pobyt w Domu Pomocy Społecznej	6	165 294,36
Usługi opiekuńcze	2	1 744,88
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	4	28 123,62
Posiłki w szkole	83 (151 dzieci)	45 359,00
Asystent rodziny	6	11 486,80
Finansowanie pobytu w pl. op-wych	1 (2 dzieci)	49 553,19

500+, 300+ i inne świadczenia rodzinne

Liczba pobierających w roku 2018 świadczenie wychowawcze **(500+)** wyniosła średnio 520 rodzin (rzeczywista liczba rodzin to 638). W stosunku do roku poprzedniego liczba ta zmalała o 44 rodziny (-7,8%). Całkowita kwota przyznanego świadczenia w formie świadczenia wychowawczego wyniosła 5 476 842 zł i w porównaniu z rokiem poprzednim zmalała o 305 623 zł. Średnia liczba rodzin pobierających w roku oceny świadczenia rodzinne wyniosła 336 (rzeczywista liczba rodzin to 571). W stosunku do roku 2017 liczba ta zmalała o 18 rodzin (- 5%). Koszty związane z obsługą programu wyniosły 63 810,23 zł (wynagrodzenia, art. biurowe, media i inne).

Świadczenie „Dobry start” **(300+)** przysługuje w rodzicom/opiekunom dziecka, raz w roku, w związku z rozpoczęciem roku szkolnego. W roku 2018 złożono 631 wniosków o przyznanie świadczeń 300+, w tym 115 wniosków drogą elektroniczną. Wydano 631 informacji o przyznaniu świadczenia dla 970 dzieci na kwotę 291 000,00 zł. Na koszty obsługi wydatkowano 9 700,00 zł.

Całkowita kwota przyznanych świadczeń rodzinnych (zasilek rodzinny wraz z dodatkami, świadczenia opiekuńcze, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka, fundusz alimentacyjny, zasilek dla opiekuna, jednorazowe świadczenie - ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”) wyniosła 2 853 859 zł i w porównaniu z rokiem poprzednim zmalała o 24 459 zł.

Osoby chcące poznać szczegółowe dane dot. pomocy społecznej zachęcam do zapoznania się z „*Oceną zasobów pomocy społecznej Gminy Hyżne*” oraz ze „*Sprawozdaniem z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2018 rok*” w których zawarto szczegółowe dane statystyczne dot. tego zagadnienia. Dokumenty znajdują się na stronie internetowej gminy, wraz z raportem.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast) powołują *gminne komisje* rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności inicjujące działania w zakresie prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz podejmujące czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego.

W 2018 roku Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Hyżnem:

- odbyła **6** posiedzeń;
- wydała **4** postanowienia na sprzedaż napojów alkoholowych;
- prowadziła **16** spraw o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego;
- skierowała **4** wnioski do Sądu Rodzinnego w Rzeszowie o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego;
- wydała **6** kart do uczestnictwa w terapii niestacjonarnej;
- skierowała **6** osób na badanie przez biegłych sądowym w zakresie uzależnienia od alkoholu;
- wysłała **6** zapytań na policję o uczestnika postępowania;
- przeprowadziła **28** rozmów w Punkcie Konsultacyjnym z osobami nadużywającymi alkohol i członkami ich rodzin.

Z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń alkoholowych do budżetu gminy w 2018 roku wpłynęły środki w wysokości **60 011,35 zł**, natomiast wydatki zostały zrealizowane w wysokości **57 665,45 zł** (z czego na prowadzenie 6 świetlic profilaktyczno-wychowawczych: **44 237,39 zł**).

W 2018 r. na terenie naszej gminy we wszystkich 14 punktach prowadzących sprzedaż alkoholu wpływy z jego sprzedaży wyniosły **2 981 155,39 zł**. Wartość sprzedaży napojów alkoholowych w stosunku do roku 2017 wzrosła o 163 307,43 zł.

Gminny Zespół Interdyscyplinarny.

Do zadań własnych gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie należy tworzenie zespołów interdyscyplinarnych. W 2018 r. Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Hyżnem:

- odbył 19 posiedzeń;

- prowadził 24 spraw, z których zakończył 14;
- prowadził 19 postępowań w ramach „niebieskich kart” z wniosków Policji (17) i GOPS-u (2).

W ramach realizacji procedury „Niebieskie Karty” Policja dokonywała systematycznych wizyt sprawdzających stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, kontrolowała osoby podejrzane o stosowanie przemocy w rodzinie uświadamiając im, że znęcanie się fizyczne i psychiczne podlega odpowiedzialności karnej. W dziewięciu przypadkach zespół występował do prokuratury z wnioskiem o zastosowanie właściwych środków zapobiegawczych co do osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie.

Przestępczość:

Ochronę obywateli oraz utrzymywanie bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Gminy Hyżne pełni Komisariat Policji w Tyczynie. Do głównych zadań Policji należy: ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra, ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie przestępstwom i wykroczeniom. Komisariat Policji w Tyczynie obejmuje swoim zakresem Gminę Hyżne, Tyczyn i Chmielnik, a każda z tych gmin podzielona jest na rejony. Na terenie Gminy Hyżne znajdują się rejon 6 i 7, do których przydzielony jest jeden policjant – dzielnicowy. Rejon nr 6 obejmuje miejscowości Hyżne i Brzezówkę, natomiast rejon nr 7 - Dylągówkę, Szklary, Grzegorzówkę i Wólkę Hyżneńską. Dzielnicowych można spotkać również w Punkcie przyjęć interesantów w Hyżnem, znajdującym się w budynku Gimnazjum w Hyżnem. Punkt jest czynny we wtorek i piątek w godz. 10:00 - 12:00. Szczegółowych informacji, a także kontakt do dzielnicowych możemy uzyskać pod adresem:

<http://www.podkarpacka.policja.gov.pl/rze/komendy-policji/kmp-rzeszow/twoj-dzielnicowy-1/76212,Dzielnicowi-Komisariatu-Policji-w-Tyczynie.html>

Każdy z rejonów ma opracowany plan działań priorytetowych, który aktualizowany jest co pół roku. Zgodnie z planami działań największym zagrożeniem w rejonie nr 6 jest parkowanie pojazdów mechanicznych w miejscach utrudniających i oraz tamujących ruch oraz stwarzających zagrożenie w ruchu drogowym na terenie drogi gminnej nr 8454 na odcinku Hyżne Dół – do miejscowości Dylągówka, natomiast w rejonie nr 7 – niestosowanie się przez kierujących pojazdami do znaku B-18 zakaz wjazdu pojazdów, których masa całkowita jest większa niż 5 ton na terenie dróg lokalnych w miejscowości Dylągówka co powoduje uszkodzenia nawierzchni bitumicznej. Plan działań priorytetowych znajdują państwo na stronie internetowej naszej gminy wraz z raportem.

Ważnym aspektem dotyczącym bezpieczeństwa na terenie gminy, jest również ilość interwencji policji po spożyciu alkoholu. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	rok 2016	rok 2017	rok 2018
Liczba nietrzeźwych kierowców	9	7	4
Liczba małoletnich znajdujących się pod wpływem alkoholu	0	0	1
Liczba interwencji domowych dot. przemocy w rodzinie	41	52	68
Liczba założonych niebieskich Kart, gdzie sprawca był pod wpływem alkoholu	3	6	15
Liczba osób doprowadzonych i zatrzymanych do wytrzeźwienia na terenie Gminy Hyżne	7	8	8

Osoby zainteresowane bardziej szczegółowymi danymi na temat funkcjonowania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego zachęcam do sięgnięcia do:

- Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2018,
- sprawozdania z realizacji ww. programów za rok 2018,
- sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (PARPA),
- sprawozdania z działalności Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego za rok 2018.

Wszystkie ww. dokumenty są dostępne na stronie internetowej naszej gminy wraz z raportem.

Ochrona zdrowia:

Podstawowa opieka zdrowotna dla mieszkańców gminy jest realizowana przez Zespół Opieki Zdrowotnej Nr 2 w Rzeszowie, jednostkę organizacyjną powiatu rzeszowskiego. W gminie funkcjonują dwa ośrodki zdrowia: w Hyżnem i Dylągówce.

W Gminnym Ośrodku Zdrowia w Hyżnem prowadzone są poradnie:

- ogólna, przyjmuje w niej trzech lekarzy (nie są zatrudnieni na pełnych etatach);
- dziecięca, przyjmuje w niej jeden lekarz (zatrudniony na niepełnym etacie);
- ginekologiczna;
- stomatologiczna;
- rehabilitacja zabiegowa.

Pacjenci mogą skorzystać z podstawowej analityki laboratoryjnej (w ośrodku pobierane są jedynie próbki materiału analitycznego do badań, same badania prowadzone są w laboratorium w Rzeszowie).

W Wiejskim Ośrodku Zdrowia w Dylągówce prowadzone są poradnie:

- ogólna, przyjmuje jeden lekarz;
- dziecięca, przyjmuje w niej jeden lekarz (zatrudniony na niepełnym etacie);
- stomatologiczna.

Opiekę nocną i weekendową dla pacjentów z Gminy Hyżne zapewnia Przychodnia Rejonowa w Dynowie (będąca jednostką ZOZ Nr 2 w Rzeszowie). Mieszkańcy Hyżnego mają możliwość zaopatrzenia się w leki w aptecce (Hyżne) i punkcie aptecznym (Dylągówka).

W budynku ośrodka zdrowia w Hyżnem od 2009 roku funkcjonuje Zakład Opiekuńczo Leczniczy (ZOL), dysponujący 50 łózkami. Udziela pomocy osobom przewlekle chorym, którym zapewnia się opiekę lekarską, pielęgniarскую, rehabilitację ogólną, opiekę psychologiczną, opiekę duszpasterską, terapię zajęciową, leczenie farmakologiczne, leczenie dietetyczne, badania diagnostyczne. Poza wymienionymi publicznymi placówkami ochrony zdrowia, na terenie gminy, w sołectwie Nieborów, funkcjonuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „DOM-MED”, będący zakładem opiekuńczo-leczniczym z 20-miejscami, z podobnym zakresem usług do ZOL w Hyżnem oraz niepubliczny Gabinet Rehabilitacji „Zdrowie” w Dylągówce.

WNIOSKI: Prowadzenie skutecznej pomocy społecznej to ustawowy obowiązek gminy. Pozytywne jest to, że liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej spada. Spada również liczba rodzin korzystających z takich świadczeń jak 500+. Może to świadczyć (choć nie musi) o poprawiającej się kondycji finansowej rodzin w naszej gminie. Niestety z roku na rok mieszkańcy gminy wydają więcej na alkohol. Jest to niepokojące zjawisko. Z nadużywaniem alkoholu często łączy się problem przemocy w rodzinie, niski status ekonomiczny, wykluczenie społeczne, bezrobocie i przestępczość. Biorąc pod uwagę, jak różne i dotkliwe w skutkach są problemy związane z alkoholem, bardzo ważne jest, żeby zrozumieć, iż działania podejmowane przez samorząd gminny w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych są adresowane nie tylko do grup wysokiego ryzyka, czyli osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin, ale do każdego mieszkańca gminy, ponieważ każdy z nich jest narażony na szkody związane z alkoholem. Dlatego tak ważne jest prowadzenie profilaktyki. Do tej pory większość środków z tzw. „pieniędzy alkoholowych” – czyli tych pozyskanych z zezwoleń na sprzedaż alkoholu, pochłaniały tzw. świetlice profilaktyczne. Uważam, że należy przemodelować dystrybucję tych środków w ten sposób, by prowadzić w gminie profilaktykę z prawdziwego zdarzenia (choćby w postaci skutecznych i wypróbowanych, np. na podstawie doświadczeń Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, programów kierowanych do dzieci i młodzieży). Służyć temu będzie realizacja celów i zało-

żeń Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2019 rok, który Rada Gminy przyjęła w styczniu 2019 r.

Baza materialna placówek ochrony zdrowia na terenie Gminy Hyżne jest w dobrym stanie, natomiast dużym problemem są trudności z zapewnieniem ciągłej opieki lekarskiej (lekarze są formalnie zatrudnieni przez ZOZ Nr 2, jednak w niewystarczającym wymiarze godzinowym), wynikającym z braku chętnych lekarzy do pracy na terenie gminy.

Rozdział 10

Gospodarka odpadami i ochrona środowiska.

Gospodarka odpadami komunalnymi:

Do zadań gminy należy prowadzenie gospodarki odpadami. Od 01 lipca 2013 r., zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminie, odbiór odpadów komunalnych od właścicieli zamieszkałych nieruchomości i ich zagospodarowanie organizowany jest przez Gminę Hyżne. Odbiór odpadów komunalnych na terenie Gminy odbywa się na podstawie złożonych deklaracji przez właścicieli zamieszkałych nieruchomości. Odpady komunalne z terenu naszej gminy odbierane są w systemie workowym. W ramach gminnego systemu z gospodarstw domowych odbierane są odpady komunalne z podziałem na poszczególne frakcje tj.:

- papier (w tym tektura, odpady opakowaniowe z papieru i odpady opakowaniowe z tektury) należy zbierać do worka koloru niebieskiego oznaczonego napisem „Papier”;
- szkło (w tym odpady opakowaniowe ze szkła) należy zbierać do worka koloru zielonego oznaczonego napisem „Szkło” (bez podziału na białe i kolorowe);
- metale (w tym opakowania z metali) odpady z tworzyw sztucznych (w tym odpady opakowaniowe z tworzyw sztucznych oraz odpady opakowaniowe wielomateriałowe) należy zbierać do worka koloru żółtego oznaczonego napisem „Metale i tworzywa sztuczne”;
- odpady ulegające biodegradacji ze szczególnym uwzględnieniem bioodpadów (w tym odpadów zielonych) należy zbierać do worka koloru brązowego oznaczonego napisem „Bio”;
- odpady niesegregowane (zmieszane) należy zbierać do worka koloru czarnego oznaczonego napisem „Zmieszane odpady komunalne”.

Termin wywozu odpadów określany jest w harmonogramie wywozu na każdy rok kalendarzowy.

W 2018 roku sytuacja zagospodarowania odpadów komunalnych od mieszkańców Gminy Hyżne przedstawiała się następująco:

Systemem wywozu odpadów komunalnych objętych było 5 976 osób (1718 gospodarstw). Odebrano ogółem 1 031,940 ton odpadów komunalnych z terenu całej gminy od właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych. Zaplanowano na ten cel dochody w kwocie 491 660,00 zł oraz wydatki w kwocie 565 246,60 zł, (łącznie z wprowadzoną nadwyżką opłat z lat ubiegłych w kwocie 73 586,60 zł). Zebrano opłaty w wysokości 485 075,21 zł, wydatkowano 563 376,53 zł, w tym: koszty wywozu śmieci z nieruchomości zamieszkałych 490 446,90 zł, obsługa administracyjna 72 929,63 zł.

Mieszkaniec gminy może nieodpłatnie oddać przeterminowane leki w Aptece w Hyżnem oraz w Punkcie aptecznym w Dylągówce, gdzie znajdują się specjalne pojemniki. Ponadto zużyte baterie i akumulatory, można wrzucać do specjalnych pojemników ustawionych w punktach na terenie gminy:

- 1) Szkoły Podstawowe w Gminie Hyżne;
- 2) Gimnazjum w Hyżnem;
- 3) Sklep Delikatesy Centrum w Hyżnem;
- 4) Urząd Gminy w Hyżnem.

Na terenie Gminy Hyżne, w miejscowości Hyżne (Plac ZUKIR), funkcjonuje Gniazdo Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych czynne w każdą sobotę od kwietnia do listopada każdego roku, w godzinach od 12.00 do 16.00. W ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi mieszkańcy gminy mogą bezpłatnie oddawać odpady niebezpieczne, wielkogabarytowe (np. zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte opony, meble, akumulatory, chemikalia, gruz, odpady budowlane, odpady niebezpieczne itp.).

Od 01 stycznia 2019r. obowiązują nowe stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi pochodzącymi od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy i wynoszą:

- 10,00 zł miesięcznie od osoby zamieszkującej na nieruchomości w przypadku gdy odpady zbierane są w sposób selektywny
- 20,00 zł miesięcznie od osoby zamieszkującej na nieruchomości w przypadku gdy odpady zbierane są w sposób nieselektywny

Wyżej wymienione opłaty należy wносить bez wezwania w terminie do 20 –go każdego miesiąca. Opłaty dokonywane przez właścicieli nieruchomości można dokonywać:

- w Banku Spółdzielczym w Błazowej/o Hyżne
- przelewem na rachunek bankowy Gminy Hyżne wskazany w zawiadomieniu

W ramach w/w opłaty Firma odbierająca odpady na terenie naszej gminy obowiązana jest m.in. wywieźć nielimitowaną ilość odpadów oraz dostarczyć mieszkańcom worki na odpady komunalne. Worki można otrzymać w sklepach na terenie naszej gminy tj.

Miejscowość	Nazwa placówki	Godz. otwarcia
Brzezówka	Sklep „Gałda” Anna Hadam	7 ⁰⁰ - 20 ⁰⁰
Dylągówka	Kiosk na skrzyżowaniu	7 ³⁰ - 15 ³⁰
Hyżne	Sklep „Gałda” Anna Hadam	6 ⁰⁰ - 21 ⁰⁰
	Sklep „Delikatesy Centrum”	6 ⁰⁰ - 21 ⁰⁰

	Sklep Groszek Hyżne	6°° - 21°°
Szklary	Sklep – Turowski Marek „MAREX”	6°° - 21°°
Wólka Hyżneńska	Sklep Spożywczy „EDo” Bogumiła Żurek	7°° - 20°°
Grzegorzówka	Sklep „Słoneczko” N&A	7°° - 19°°
Wólka Hyżneńska	Sklep PPHU „Janusz” Walas Janusz	6°° - 20°°
Hyżne	Sklep PPHU „Janusz” Walas Janusz	7°° - 18°°

Wzrost opłat za odpady komunalne – z czego to wynika?

Zgodnie z założeniami ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach art. 6r system gospodarki odpadami komunalnymi ma być systemem samofinansującym się, czyli pieniądze wpłacane przez mieszkańców mają w całości pokryć koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. Gmina opłat pobranych od mieszkańców nie może przeznaczyć na inne cele, które są niezwiązane z gospodarką odpadami. W związku z powyższym, w celu zapewnienia środków na prawidłowe funkcjonowanie systemu, konieczne jest pobieranie takiej opłaty od mieszkańców, aby wystarczyła na realizację całości zadania, którym została obciążona gmina. Tak więc koszt wywozu śmieci uzależniony jest od wysokości najkorzystniejszej oferty, jaką złoży podczas przetargu „najtańszy” oferent.

Do przetargu na wywóz śmieci w 2019r. przystąpiły dwie firmy:

1. P.H.P.U „ZAGRODA” Sp. z o. o ul. 1-go maja 38 B, 38-100 Strzyżów – 694 200,00 brutto
 2. Gospodarka komunalna w Błażowej Sp. z o.o. ul. 3-go Maja 35, 36-030 Błażowa – 655 083,84 brutto
- Problem w tym, że najkorzystniejsza oferta przewyższała plan wydatków gminy na ten cel o kwotę 207.809,84 zł. W związku z tym Rada Gminy Hyżne w 15.11.2018 r. podjęła uchwałę w sprawie stawki za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rok 2019, która wynosi odpowiednio: odpady segregowane 10zł/os., odpady niesegregowane 20zł/os.

Dlaczego firmy chcą tak dużo za wywóz śmieci?

Wzrost kosztów wynika z wielu czynników, na które istotny wpływ mają obowiązujące lub mające obowiązywać w niedalekiej przyszłości przepisy prawne. Jednym z nich są rosnące koszty odbioru odpadów komunalnych w Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) – „spalarnia odpadów”. Jest to jedyna taka Instalacja w Regionie Centralnym, do którego należy m.in. Gmina Hyżne. Obowiązująca rejonizacja RIPOK uniemożliwia gminom wybór konkurencyjnej oferty odbioru odpadów. (Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego 2022). Wzrost cen spowodowany jest także wzrostem kosztów zagospodarowania odpadów, zatrudnienia, paliwa itp., a także rosnącymi opłatami za korzystanie ze środowiska, tzw. opłatami marszałkowskimi, ponoszonymi przez firmy. Opłaty te

w roku bieżącym wynoszą 170 zł/t, natomiast w roku 2019 będą wynosić 220 zł/t, a w roku 2020 - 270 zł/t. Do wymienionych kosztów doliczyć należy również koszty utylizacji odpadów selektywnych. Ustawa o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw ma zapobiegać pożarom składowisk, nakłada na firmy odpadowe obowiązek instalowania monitoringu wizyjnego i instalacji przeciwpożarowych w zakładach zagospodarowania i do zakładania rezerw na zabezpieczenie roszczeń, które mogą powstać wskutek szkód wyrządzonych w środowisku.

Należy zauważyć, że nasi mieszkańcy z roku na rok generują coraz więcej odpadów. Widać wzrost ilości odpadów, których koszty zagospodarowania również wzrastają, co w znacznym stopniu przekłada się na obecny wzrost cen odbioru odpadów z naszych gospodarstw. W związku z powyższym w celu zapewnienia środków na prawidłowe funkcjonowanie systemu gospodarki odpadami komunalnymi konieczne jest pobieranie takiej opłaty od mieszkańców, aby wystarczyła na realizację całości zadania, którym została obciążona gmina.

Szczegółowe informacje dot. zagadnienia odpadów komunalnych znajdują Państwo w „Analizie stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Hyżne za 2018 rok”, którą zamieściliśmy wraz z raportem na stronie internetowej naszej gminy.

Ochrona środowiska:

Części gminy Hyżne obejmuje Hyżnieńsko-Gwoźnicki Obszar Chronionego Krajobrazu, korytarz ekologiczny Roztocze – Pogórze Przemyskie, tereny Natura 2000 oraz pomniki przyrody. Hyżnieńsko-Gwoźnicki Obszar Chronionego Krajobrazu powstał w 1992 roku na terenie województwa rzeszowskiego. Obszar zlokalizowany jest na terenach gmin: Łańcut, Markowa, Chmielnik, Hyżne, Tyczyn, Błażowa, Lubenia oraz Niebylec. Na terenie obszaru funkcjonują dwa rezerваты: florystyczny „Wilcze” i faunistyczny „Mójka”. Całkowita powierzchnia obszaru wynosi 17443,03 ha, z czego w gminie zajmuje 4869,2 ha i przebiega przez wszystkie miejscowości. Obszar Natura 2000 „Nad Husowem” jest to specjalny obszar ochrony siedlisk, który zajmuje 3347,7 ha. Do najważniejszych zagrożeń tego obszaru można zaliczyć intensywną gospodarkę leśną. Na terenie gminy obszar ten przebiega przez Grzegorzówkę, Wólkę Hyżnieńską i Dylągówkę. Dodatkowo na terenie gminy występuje korytarz ekologiczny Roztocze – Pogórze Przemyskie, który zajmuje 3268,8 ha i przebiega przez Hyżne, Dylągówkę i Szklary oraz 8 pomników przyrody (drzewa) – 7 w Hyżnem oraz jeden w Dylągówce.

W 2018 r. wpłynęło 145 zgłoszeń dotyczących zamiaru usunięcia drzew. Zgłoszenia te obejmowały łącznie 1042 drzew. Ponadto Gmina Hyżne, uzyskując zezwolenie Starosty Rzeszowskiego, usunęła 8 drzew na działkach gminnych, a także udzieliła zezwolenia Podkarpackiemu Zarządowi Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie na usunięcie 14 drzew w pasach dróg wojewódzkich.

W lipcu 2018 r. rozpoczęto ewidencjonowanie zbiorników bezodpływowych na terenie gminy. Na chwilę obecną ewidencją objęto ok. połowę gospodarstw Gminy Hyżne. Ewidencja jest uzupełniana na bieżąco. Dodatkowo prowadzono:

- 2 sprawy dotyczące wywozu nieczystości ciekłych ze zbiorników bezodpływowych;
- 1 sprawę dotyczącą nielegalnego odprowadzania ścieków sanitarnych do rowu drogowego drogi wojewódzkiej przez kilku mieszkańców miejscowości Szklary.

W **2018 r.** z terenu Gminy Hyżne usunięto **13,20 ton** azbestu z 5 gospodarstw indywidualnych. Dla porównania w poprzednich latach usunięto go znacznie więcej, np.: w 2017 r. - 55,35 ton z 27 gospodarstw; w 2016 r. – 54,61 ton z 25 gospodarstw. Tak mała ilość unieszkodliwionych odpadów zawierających azbest w 2018 roku spowodowana jest faktem, iż w poprzednich latach Gmina Hyżne otrzymywała dotacje z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie na zadanie „Usuwanie wyrobów zawierających azbest pochodzących z wymiany pokryć dachowych z terenu Gminy Hyżne”. Jednakże w 2018 r. WFOŚiGW w Rzeszowie nie ogłosił konkursu, wobec czego Gmina Hyżne realizowała zadanie wyłącznie z własnych środków. Wnioski mieszkańców o usunięcie odpadów niebezpiecznych zawierających azbest przyjmowane są przez cały rok. Na chwilę obecną osób oczekujących na liście jest 53. Poniższa tabela zawiera zestawienie azbestu zinwentaryzowanego (stan na koniec roku 2017).

Masa eternitu i azbestu w Gminie Hyżne	
Miejscowość	Azbest zinwentaryzowany (w tonach)
Brzezówka	133
Dylągówka	364
Grzegorzówka	144
Hyżne	384
Szklary	421
Wólka Hyżneńska	121
Gmina Hyżne	1567

Kanalizacja sanitarna:

Na koniec 2018 r. długość sieci kanalizacji sanitarnej wyniosła na terenie gminy 60 km, a liczba podłączonych gospodarstw domowych do gminnej sieci kanalizacji sanitarnej wyniosła 796. W stosunku do 2017 r. wystąpił nieznaczny przyrost nieruchomości podłączonych do sieci (wzrost o 8 gospodarstw). Stopień skanalizowania gminy na koniec 2018 r. wynosił ok. 47 %. Ilość ścieków dopływających do

oczyszczalni wyniosła 74 835 m³. Ścieki surowe dowożone wozem asenizacyjnym do oczyszczalni ścieków odpowiadały ilości 629,5 m³. W związku z wybudowaniem w roku 2018 sieci kanalizacji sanitarnej w m. Hyżne – Nieborów, zgodnie z zobowiązującym prawem planuje się przyłączyć do sieci kanalizacyjnej ok. 40 budynków gospodarczych.

WNIOSKI:

Coraz większym problemem naszej gminy jest zanieczyszczenie powietrza. Poziom jakości powietrza zależny jest od stężenia zawartych w nim związków, a szczególnie pyłów zawieszonych PM10 i PM2.5 oraz benzo(a)pirenu. Związki te mają bezpośredni wpływ rozwijanie się chorób układu oddechowego, chorób skórnych, ale także nowotworów. Ponadto PM10 utrudnia roślinom przeprowadzanie fotosyntezy i produkcję tlenu. Od niedawna na stronie internetowej naszej gminy można sprawdzić indeks jakości powietrza dla trzech punktów pomiarowych (2 w Hyżnem i 1 w Dylągówce).

Istotnym problemem naszej gminy jest nieprzyłączanie się do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej gospodarstw domowych z miejscowości, gdzie te sieci wybudowano przy współfinansowaniu środków unijnych. Przykładowo, do końca maja br. na 64 gospodarstwa, które powinny się przyłączyć do sieci wodociągowej w Szklarach, zgłosiło się 20. W Nieborowie do kanalizacji na 42 gospodarstwa zgłosiło się 9. To mniej niż 30% gospodarstw przewidzianych w projekcie. Na budowę sieci wydaliśmy bardzo duże środki, w znaczącej części były to pieniądze z Unii Europejskiej (dofinansowanie). Istnieje niebezpieczeństwo, że jeśli mieszkańcy nie zmobilizują się do przyłączania do wybudowanej za te pieniądze sieci, będziemy musieli oddać znaczną ich część, gdyż nie osiągniemy wskaźników. Kwoty o jakich mowa idą w setki tysięcy, jeśli nie miliony złotych. Pamiętać przy tym trzeba, że przyłączenie do nowo wybudowanej sieci kanalizacyjnej jest obowiązkiem mieszkańców.

Rozdział 11

Współpraca z organizacjami pozarządowymi i kultura

Partnerstwo oraz aktywne uczestnictwo organizacji we wspólnym rozpoznawaniu potrzeb i rozwiązywaniu problemów mieszkańców stanowią najważniejszy element budowy społeczeństwa obywatelskiego. Jedną z podstawowych form współpracy gminy z organizacjami pozarządowymi jest współpraca finansowa w zakresie zlecania realizacji zadań publicznych w ramach otwartych konkursów ofert w zakresie sfer pożytku publicznego, określonych w Programie współpracy na 2018 rok.

Współpraca gminy z organizacjami pozarządowymi polegała na powierzaniu im realizacji zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na sfinansowanie ich realizacji, w drodze otwartych konkursów ofert ogłaszanych przez Wójta Gminy Hyżne.

Gmina Hyżne w 2018 r. zawarła 4 umowy o wsparcie realizacji zadań publicznych:

- umowa ze „Stowarzyszeniem Krzewienia Tradycji i Kultury w Hyżnem” o wsparcie realizacji zadania publicznego pn. „Mała Wielkanoc” na kwotę 2.500,00 zł;
- umowa ze „Stowarzyszeniem Rozwoju i Odnowy Wsi w Brzezówce” o wsparcie realizacji zadania publicznego pn. „Nasza mała ojczyzna, jej piękno, historia i kultura ludowa” na kwotę 2.500,00 zł;
- umowa ze „Stowarzyszeniem Rozwoju Miejscowości Nieborów HORYZONT” o wsparcie realizacji zadania publicznego pn. „Ekologicznie znaczy logicznie” na kwotę 2.500,00 zł;
- umowa ze Stowarzyszeniem „Gospodie z Wólki” o wsparcie realizacji zadania publicznego pn. „Wieczór tradycji andrzejkowych” na kwotę 2.500,00 zł.

Kluby sportowe:

W celu tworzenia przez gminę warunków sprzyjających rozwojowi sportu, na rok 2018 została przekazana dotacja dla Klubów Sportowych w wysokości **67 000 zł.**

W 2018 r. podział pieniędzy przedstawiał się następująco:

- Klub Sportowy „Polonia – Hyżne” 25.000,00 zł;
- Ludowy Klub Sportowy „TATYNA” 32.000,00 zł;
- Klub Sportowy „HALO” Hyżne 10.000,00 zł.

Na 2019 r. zabezpieczono na ten cel kwotę **68 000 zł.** Podział wygląda następująco:

- Klub Sportowy „Polonia – Hyżne” 17.000,00 zł;
- Ludowy Klub Sportowy „TATYNA” 29.000,00 zł;
- Klub Sportowy „HALO” Hyżne 22.000,00 zł.

Ochotnicze Straże Pożarne

Urząd Gminy organizuje i prowadzi sprawy związane z funkcjonowaniem OSP oraz wykonywaniem ciążących na gminie obowiązków z zakresu ochrony p.poż.

W roku 2018 na terenie Gminy Hyżne funkcjonowało 8 jednostek OSP: Brzezówka, OSP Brzezówka II, Hyżne, Dylągówka, Grzegorzówka, Wólka Hyżneńska, Szklary, Nieborów (wyłączona z podziału bojowego).

Na cele ochrony przeciwpożarowej przeznaczono w 2018 r. 159 298 zł, które wykorzystano na:

• dotację celową na remont bieżący garażu OSP Hyżne	19 500,00 zł,
• wypłatę ekwiwalentów za udział w szkoleniach	10 025,00 zł
• wynagrodzenia i pochodne konserwatorów	15 750,75 zł
• badania lekarskie strażaków	4 250,00 zł
• ubezpieczenie budynków i pojazdów strażackich	13 030,00 zł
• koszty energii, gazu i wody w budynkach remiz OSP	12 271,83 zł
• remont sprzętu OSP	10 248,72 zł
• zakup paliwa, części do samochodów i wyposażenia	14 479,85 zł
• przeglądy techniczne samochodów i urządzeń hydraulicznych	6 366,31 zł
• usługi telekomunikacyjne	526,38 zł
ŁĄCZNIE:	106 448,84 zł.

Ponadto zrealizowano zadanie pn.: „Remont i wyposażenie zaplecza kuchennego w budynku Domu Strażaka w Wólce Hyżneńskiej” za kwotę **23 899,08 zł**, z czego otrzymano refundację 10 000,00 zł z Podkarpackiego Programu Odnowy Wsi na lata 2017 – 2020, zgodnie z umową podpisaną z Województwem Podkarpackim.

Otrzymano również dofinansowanie z Funduszu Sprawiedliwości Unii Europejskiej na zakup sprzętu ratowniczego dla jednostek OSP. Wkład własny gminy wyniósł **758,99 zł** natomiast kwota wydatkowanej dotacji w wysokości 75 140,94 zł zaksięgowana została pozabudżetowo. Zakupiony sprzęt przekazany do użytkowania jednostkom OSP to: torby ratownicze, defibrylatory, deski ortopedyczne, szyny, wielofunkcyjne narzędzia ratownicze, rozpieracz kolumnowy.

Bardziej szczegółowe dane nt. współpracy z organizacjami pozarządowymi znajdują się w Sprawozdaniu z realizacji „Rocznego Programu Współpracy Gminy Hyżne z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego” za rok 2018, dostępnym wraz z raportem na stronie internetowej naszej gminy.

Kultura:

Na terenie Gminy Hyżne działa Gminny Ośrodek Kultury, realizując swoje zadania statutowe. W 2018 r. zorganizowano dwa wydarzenia kulturalne o charakterze ponadgminnym:

- „XVI Złot Szlakiem Rodowodu Generała Władysława Sikorskiego – VI Rajd Rowerowy Hyżne 2018”;
- „45-lecie Zespołu Pieśni i Tańca Hyżniacy” –Przedsięwzięcia te dofinansował Powiat Rzeszowski, odpowiednio kwotą 2000 i 1000 zł. Gmina przeznaczyła na drugą z ww. imprez kwotę 10 000 zł.

Zestawienie imprez zorganizowanych przez Gminny Ośrodek Kultury w Hyżnem w roku 2018 przedstawia poniższa tabela :

DZIEŃ MIESIĄC 2018	IMPREZA/ WYDARZENIE/ INICJATYWA	Miejsce realizacji
3 lutego	Koncert karnawałowy Orkiestry Dętej z Dylągówki	Coroczny koncert organizowany dla mieszkańców i zaproszonych gości w Remizie OSP w Dylągówce i Remizie OSP w Hyżnem.
3 lutego	Koncert karnawałowy Orkiestry Dętej z Dylągówki	
4 czerwca	Piknik rodzinny z okazji Dnia Dziecka	Piknik odbył się przy filii GOK w Nieborowie. Podczas imprezy wystąpił zespół Tańca Nowoczesnego SAGAT, a także uczniowie ogniska muzycznego. Ponadto uczestnicy mieli możliwość skorzystać z bezpłatnego dmuchanego miasteczka, zabaw z animatorami oraz wziąć udział w konkursach z nagrodami.
30.06 - 01.07.	XVI Złot Szlakiem Rodowodu gen. Wł. Sikorskiego – VI Rajd Rowerowy. Uroczystości z okazji 75-rocznicy śmierci gen. Sikorskiego	Dwudniowa impreza zorganizowana na placu przy SP w Hyżnem, w ramach której odbył się w dniu pierwszym: Rajd Rowerowy, rozgrywki piłkarskie, koncert zespołu, a w drugim dniu uroczysta akademia i koncert Orkiestry Dętej ze Słowacji.
1–14 lipca	Letnia półkolonia kulturalno-językowa dla dzieci i młodzieży	W półkolonii wzięło udział 40 uczestników – dzieci i młodzież z Gminy Hyżne. Animatorami były 2 wolontariuszki pochodzące z Tajwanu i Hong Kongu.

18 lipca	Otwarcie Sali Pamięci gen. Wł. Sikorskiego w GOK w Hyżnem	W Sali Pamięci zgromadzono obrazy i rzeźby pochodzące z I i II Pleneru Rzeźbiarsko-Malarskiego Szlakiem Rodowodu gen. Wł. Sikorskiego, które organizowane były kolejno w roku 2013 i 2014. Celem przedsięwzięcia było ukazanie i podkreślenie związków gen. Sikorskiego z Hyżnem.
26 sierpnia	Dożynki Gminne w Szklarach	Dożynki odbyły się w Szklarach. Podczas uroczystości prezentowane były wieńce dożynkowe, odbył się konkurs dla Kół Gospodyń Wiejskich na najlepszą potrawę, a na zakończenie zorganizowana została zabawa taneczna.
15 września	Bieg Niezłomnych (organizator główny: Stowarzyszenie Czarna Jedyńka, GOK: partner wspierający)	Celem biegu było upamiętnienie i złożenie hołdu Żołnierzom z niepodległościowego podziemia Polski. Ponad 300 zawodników rywalizowało na dystansach 3, 10 oraz 22 km. Ponadto w ramach Biegu Niezłomnych zorganizowano także wyścig dla osób niepełnosprawnych na wózkach inwalidzkich.
26 września	Grecka fiesta-sjesta	Impreza została zorganizowana w ramach projektu „Wielka Grecka Przygoda”, który był realizowany w partnerstwie przez Stowarzyszenie Rozwoju Miejscowości Nieborów „Horyzont” oraz Gminny Ośrodek Kultury w Hyżnem. Celem projektu było poznanie i obcowanie mieszkańców Gminy Hyżne, w tym dzieci i młodzieży, z kulturą i historią Grecji poprzez szereg innowacyjnych działań realizowanych w okresie od 31 lipca do 31 października 2018 r.
5 października	Dzień seniora – spotkanie okolicznościowe	Coroczne święto dla seniorów 75 + poprzedzone mszą świętą.
28 października	Spektakl teatralny „Wybranka Królowej Róż - Św. Bernadette”	Spektakl odbył się w Remizie OSP w

	ttą"	Hyżnem i wykonała Grupa Teatralna Rodzina z Grzegorzówki-Wólki.
10 listopada	Jubileusz 45-lecia ZPiT „Hyżniacy”	Aura Nova w Borku Starym
11 listopada	Gminne obchody Narodowego Święta Niepodległości	Obchody rozpoczęła uroczysta msza święta, następnie w Remizie OSP odbyła się patriotyczna akademicka, którą uświetnił koncert pieśni patriotycznych w wykonaniu Orkiestry Dętej pod batutą p. Wojciecha Ogorzelca, prezentacja multimedialna pt.: „Drogi do niepodległości” oraz montaż słowno-muzyczny młodzieży z powstającej przy GOK grupy teatralnej.
16 listopada	Gminne eliminacje konkursu „Literatura i Dzieci”	Eliminacje gminne odbyły się w GOK w Hyżnem. W konkursie wzięli udział uczniowie z wszystkich szkół podstawowych z terenu gminy.
grudzień	Wigilia ZPiT Hyżniacy	GOK w Hyżnem

W 2018 r. w ramach działalności GOK kontynuowano współpracę z partnerami z Węgier, Ukrainy, Rumuni, Litwy i Słowacji, poprzez udział w takich przedsięwzięciach jak „Festiwal Świniobicia” w Ajaku czy XVII Złot Szlakiem Rodowodu gen. Wł. Sikorskiego.

Ponadto GOK ściśle współpracował ze szkołami z terenu Gminy Hyżne, Kołami Gospodyń Wiejskich (m.in. przy organizacji Dnia Dziecka i Gminnych Dożynek w Szklarach), Ochotniczymi Strażami Pożarnymi (podczas organizacji XVII Złotu Szlakiem gen. Wł. Sikorskiego, Dnia Dziecka, Gminnych Dożynek) oraz organizacjami pozarządowymi z terenu gminy (m.in. organizacja imprezy Grecka Fiesta-Sjesta i XVII Złotu Szlakiem gen. Wł. Sikorskiego). Koordynował i finansował również działalność zespołów; ZPiT Hyżniacy, Orkiestry Dętej z Dylągówki oraz Zespołu Tańca Nowoczesnego SAGAT.

Kalendarium na 2019 rok:

DZIEŃ MIESIĄC 2018	IMPREZA/ WYDARZENIE/ INICJATYWA	Miejsce realizacji
Styczeń	Utworzenie Klubu Seniora – spotkanie integracyjne	GOK w Hyżnem
2 lutego	Koncert karnawałowy Orkiestry Dętej z Dylągówki	Remiza OSP w Dylągówce

3 lutego	Koncert karnawałowy Orkiestry Dętej z Dylągówki	Remiza OSP w Hyżnem
11 – 22 lutego	Językowa półkolonia zimowa dla dzieci i młodzieży z Gminy Hyżne	GOK w Hyżnem
14 lutego	Wyjazd członków Klubu Seniora „Aktywni” do kina Helios w Rzeszowie	Rzeszów
16 lutego	Warsztaty robienia kwiatów z foamiranu	GOK w Hyżnem
7 marca	Dzień kobiet – spotkanie okolicznościowe: występ grupy teatralno-kabaretowej DylągShow, pokaz makijażu dziennego.	GOK w Hyżnem
9 marca	Konferencja naukowa przedstawicieli IPN z okazji obchodów Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych	GOK w Hyżnem
21, 28 marca	Otwarte warsztaty wielkanocne	GOK w Hyżnem
2, 9, 16 kwietnia	Otwarte warsztaty wielkanocne	GOK w Hyżnem
16-18 maja	Występ ZPiT Hyżniacy oraz delegacji GOK na dniach folkloru w Gimnazjum Publicznym w Kleszczowie	Kleszczów (powiat bełchatowski)
24 maja	Ogłoszenie konkursu fotograficznego „Maja gmina w obiektywie”	GOK w Hyżnem
26 maja	Występ ZPiT Hyżniacy w 13 edycji Papieskiej Kremówki w Rzeszowie	Rzeszów, ul. 3-go maja
2 czerwca	Piknik rodzinny z okazji Dnia Dziecka	Filia GOK w Nieborowie
2 czerwca	Występ ZPiT Hyżniacy podczas imprezy pn. „23. Prezentacje Twórczości Ludowej Lasowiaków i Rzeszowiaków” w Kolbuszowej	Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej
22 czerwca	Piknik militarny przy tunelu kolejki wąskotorowej	Szklary
30 czerwca	XVII Złot Szlakiem Rodowodu gen. Wł. Sikorskiego. • VII Rajd Rowerowy	Teren Gminy Hyżne
6-7 lipca	I Dni Gminy Hyżne –Sobota – 6.07: • Hyżne Talent Show 2019 Niedziela – 7.07: • Pokaz kawalerski w wykonaniu Konnej Straży Ochrony Przyrody i Tradycji im. 20 pułku Ułanów • Hyżneński festiwal kulturalno-patriotyczny	Teren Gminy Hyżne
14-28 lipca	Letnia półkolonia dla dzieci i młodzieży	GOK w Hyżnem
27-29 lipca	Występ Orkiestry Dętej z Dylągówki podczas uroczystości Dni Miasta w Tarnopolu	Tarnopol (Ukraina)
18 sierpnia	Dożynki Gminne	Wólka Hyżneńska
25 – 30 sierpnia	Wystawa autorska rzeźb Józefa Pałaca	GOK w Hyżnem
7 września	Narodowe czytanie 2019	GOK w Hyżnem
29 września	Rozstrzygnięcie konkursu fotograficznego „Moja Gmina w obiektywie” wraz z wystawą prac	GOK w Hyżnem

27 października	Dzień seniora – spotkanie okolicznościowe	SP w Hyżnem
11 listopada	Gminne obchody Narodowego Święta Niepodległości	Hyżne
Listopad	Konkurs Literatura i Dzieci – eliminacje gminne	GOK w Hyżnem
26 listopada – 17 grudnia	Otwarte warsztaty rękodzielnicze – wykonywanie ozdób świątecznych	GOK w Hyżnem
grudzień	Wigilia ZPiT Hyżniacy	GOK w Hyżnem

Gminna Biblioteka Publiczna w Hyżnem

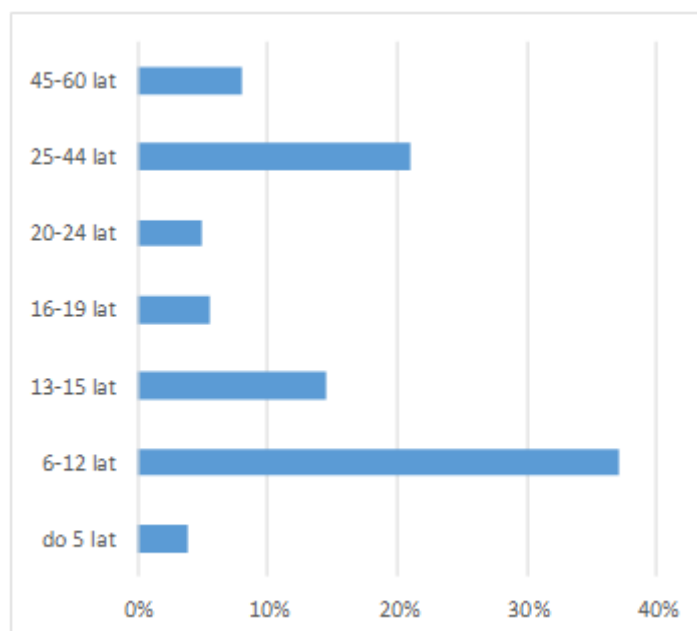
W Gminie Hyżne funkcjonują 3 placówki biblioteczne: Gminna Biblioteka Publiczna w Hyżnem, filia w Dylagówce oraz filia w Szklarach.

Liczba czytelników zarejestrowanych na dzień 31 grudnia 2018 r. - 1009, w tym:

- GBP w Hyżnem – 687;
- filia w Dylagówce – 218;
- filia w Szklarach – 104.

Struktura wiekowa czytelników:

- czytelnicy do 5 roku życia – 3,9 %
- czytelnicy w wieku 6-12 lat – 37,1 %
- czytelnicy w wieku 13-15 lat – 14,6 %
- czytelnicy w wieku 16-19 lat – 5,5 %
- czytelnicy w wieku 20-24 lat – 4,9 %
- czytelnicy w wieku 25-44 lat – 21,0 %
- czytelnicy w wieku 45-60 lat – 8,1 %
- czytelnicy powyżej 60 lat – 4,9 %

- Wypożyczenia:

Czytelnicy naszych bibliotek wypożyczyli w 2018 roku 16713 woluminów, w tym w GBP w Hyżnem – 11233, w filiach – 5480. Liczba odwiedzin Biblioteki w Hyżnem i jej 2 filii w 2018 roku wyniosła 6365.

Biblioteka	Ogółem	Literatura dla dorosłych	Literatura dla dzieci	Literatura popularnonaukowa
Hyżne	11233	5907	4453	873
Dylągówka	3879	1961	1506	412
Szklary	1601	843	695	63
Ogółem	16713	8711	6654	1348

Rozdział 12

Administracja i jednostki podległe

Urząd Gminy Hyżne.

Urząd gminy to jednostka organizacyjna gmin, której przedmiotem działalności jest świadczenie pomocy wójtowi, w zakresie realizacji uchwał rady gminy, określonych przepisami prawa państwowego. Organizację i zasady funkcjonowania urzędu gminy, określa regulamin organizacyjny, nadany przez wójta w drodze zarządzenia.

Urząd gminy ma praworządnie służyć społeczności zamieszkującej dany teren. Powinien on także racjonalnie zarządzać mieniem publicznym. Do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, niezastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów. Organami gminy są rada gminy oraz wójt (burmistrz, prezydent miasta). Ich działalność jest jawna. Obywatele mają prawo do uzyskiwania informacji, a także dostępu do dokumentów, dotyczących wykonywania zadań publicznych. W 2018 roku wpłynęło do Urzędu Gminy Hyżne 52 wnioski o dostęp do informacji publicznej.

W Urzędzie Gminy w Hyżnem w 2018 roku zatrudnionych było 24 pracowników. W porównaniu do roku 2017 zatrudnienie zmalało o 2 osoby, co spowodowane było rozwiązaniem umowy zawartej na czas określony oraz rozwiązaniem umowy na mocy porozumienia stron. W roku 2018 prowadzono w urzędzie 6677 postępowań administracyjnych, w tym 6673 zakończonych wydaniem decyzji.

W Urzędzie Gminy Hyżne prowadzony jest także elektroniczny dziennik podawczy, w którym rejestrowane są wszystkie wpływające pisma. W 2018 r. zarejestrowano ich 4734. Każde z tych pism było dekretowane według właściwości przez Wójta na poszczególne stanowiska pracy i przekazywane do załatwienia.

W tym miejscu należy zaznaczyć, że Urząd Gminy zapewnia również obsługę administracyjno-biurową Rady Gminy Hyżne. Do zadań zakresu obsługi rady gminy należy sporządzanie zaproszeń na sesję dla radnych, sołtysów i gości, przygotowywanie projektów uchwał, konsultowanie ich z radcą prawnym, przygotowywanie uzasadnień do uchwał, przygotowywanie materiałów na sesję, przygotowywanie informacji na Biuletynie Informacji Publicznej o sesjach, komisjach, przekazywanie do publikacji w BIP uchwał, protokołów z posiedzeń, sporządzanie protokołów z sesji, komisji, przyjmowanie oświadczeń majątkowych radnych, oraz umieszczanie ich w BIP, przekazywanie do publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego uchwał, sprawozdań, porozumień.

W 2018 roku odbyło się 14 posiedzeń Rady Gminy Hyżne, na których podjęto 97 uchwał oraz odbyło się 8 posiedzeń Komisji Rady Gminy Hyżne.

Koszty funkcjonowania Urzędu Gminy w 2018 roku wyniosły 1 821 578,26 zł, w tym na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej - 74 937,24 zł. Na wynagrodzenia wraz z pochodnymi, umowy zlecenia oraz świadczenia pracownicze przeznaczono 1 553 814,58 zł, w tym w ramach zadań zleconych 70 937,24 zł. Na realizację zadań zleconych gmina otrzymała dotację z budżetu państwa w kwocie 58 733,00 zł, pozostałą kwotę, tj. 16 204,24, zł pokryła ze środków własnych.

Jednostki podległe:

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym (art. 9) w celu wykonywania zadań, gmina może tworzyć jednostki organizacyjne. Wykaz jednostek (z wyjątkiem szkół i żłobka) przedstawia się następująco:

- Gminny Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół;
- Zakład Usług Komunalnych i Rekreacyjnych „GOSIR” w Hyżnem;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Hyżnem;
- Gminny Ośrodek Kultury w Hyżnem;
- Gminna Biblioteka Publiczna w Hyżnem.

Zestawienie jednostek podległych wraz z liczbą osób zatrudnionych i kosztami funkcjonowania w 2018 r. w poniższej tabeli:

Jednostki podległe w 2018 r.					
Nazwa jednostki	Liczba osób zatrudniona na koniec 2017	Liczba osób zatrudniona na koniec 2018	Zmiana	Koszty funkcjonowania	W tym wynagrodzenia
GZEAS (administracja + dowódz uczniów)	10	9	1	705 238,29 zł	496 032,41
ZUKiR	13	13	0	1 678 221,30 zł	703 965,67 zł
GOPS	6	7 (w tym 1 osoba w okresie od 15-11-2018 do 31-12-2018 r. zatrudniona po stażu)	1	463 864,35 zł ogółem, w tym: 229 751,80 zł środki własne, 234 112,55 zł środki zlecone	374 288,53 zł ogółem, w tym: 198 084,30 zł środki własne, 176 204,23 zł środki zlecone
GOK	2,75	3,5	0,75	346 658,01 zł	116 698,30 zł
Biblioteka	4 (2 i 8/7 etatu)	4 (2 i 8/7 etatu)	0	216 957,31 zł	138 454,93 zł

Szczegółowe dane nt. ZUKiR:

		Woda	Ścieki	Pozostałe	Sport
Sprzedaż usług		320 303,37	501 486,38	965 306,11	3 000,00
Koszty, w tym:		311 175,23	478 970,80	885 054,06	3 021,21
1.	Wynagrodzenie + ubezp. i inne świadczenia	155 656,26	257 242,36	291 067,05	0
2.	Podatki i opłaty	6 594,36	10 690,33	2 964,80	0
3.	Usługi	29 949,75	88 000,27	200 194,72	3,00
4.	Materiały + energia	82 628,03	112 860,06	383 323,08	3 018,21
5.	Opłaty za korzystanie ze środowiska	0	0	0	0
6.	Opłaty za usługi wodne (Wody Polskie)	20 196,00	5 632,00	0	0
7.	Pozostałe koszty + sprzęt	4 019,39	4 545,78	1 947,79	0
8.	Inwestycje	12 131,44	0	5 556,62	0

WNIOSKI: Sprawność administracji, czyli szybkie i rzetelne załatwianie spraw przez urzędników gminnych jest dla mnie bardzo ważne. Jak powszechnie się przyjmuje realizacja usług publicznych jest uznawana za jeden z głównych powodów powoływania samorządu lokalnego, rozumianego jako wspólnota mieszkańców na danym obszarze, a nie jedynie jako władza lokalna. Usługi publiczne w znacznym stopniu wpływają na jakość życia mieszkańców, a także na warunki inwestowania, a w efekcie na rozwój gospodarczy. Ponadto są one jednym z kluczowych czynników, od których zależy rozwój gminy, a przede wszystkim satysfakcja obywateli z życia w niej². Funkcjonowanie Urzędu Gminy w roku 2018, ale i latach poprzednich trudno jest ocenić jednoznacznie pozytywnie. Z jednej strony urząd funkcjonował, sprawy były załatwiane, inwestycje prowadzone itd. Z drugiej jednak strony na wielu przykładach widzimy, że zostały popełnione błędy, często kosztowne (problemy z Halą w Grzegorzówce, Dom Seniora). Polityka kadrowa urzędu prowadzona była w sposób, który nie zapewniał ciągłości prowadzonych spraw (można wskazać np. na dużą rotację na stanowiskach ds. inwestycji) i powodował opóźnianie ich załatwiania. Proces decyzyjny był rozdrobniony, każde stanowisko funkcjonowało praktycznie samodzielnie, i nie było możliwości, by przy takiej ilości spraw kierownictwo urzędu (a właściwie Wójt Gminy) panowało nad każdą sprawą. Stąd zdarzały się opóźnienia, uchybienia w terminach, chaotyczne decyzje skutkujące mniejszymi czy większymi błędami. Brakowało kontroli nad prowadzonymi sprawami. W 2018 roku nastąpiła także zmiana na kluczowym stanowisku Skarbnika Gminy.

² U. Kobylińska, Mierniki sprawności usług publicznych, - Współczesne zarządzanie 2/2013.

Z tego względu podjąłem działania, które usprawnią funkcjonowanie Urzędu Gminy. Początkiem roku 2019 przeprowadziłem reorganizację urzędu, polegającą na zmianie jego struktury organizacyjnej. W trakcie tego procesu poddaliśmy każde stanowisko pracy analizie pod kątem wykonywanych zadań, i tam gdzie była taka potrzeba, modyfikowano przydzielone pracownikom zadania tak, by usprawnić pracę urzędu. W ramach zmiany struktury uporządkowano tematycznie zadania i utworzono pionowy organizacyjny – referaty:

- a) Referat Budżetu i Finansów,
- b) Referat Organizacyjny i Spraw Obywatelskich,
- c) Referat Inwestycji i Gospodarki Nieruchomościami,
- d) Urząd Stanu Cywilnego.

Na czele każdego referatu postawiono kierownika referatu, który sprawuje nadzór nad pracownikami i dba o sprawne załatwianie spraw z zakresu swojej działalności.

Trzeba sobie jednak jasno powiedzieć, że chcąc podnieść jakość pracy urzędu, liczyć się należy z większymi kosztami jego funkcjonowania – głównie w sferze płac. Dzisiejszy rynek jest rynkiem pracownika, nie pracodawcy. Profesjonaliści znają swoją wartość, i skłonienie ich do pracy w urzędzie gminy jest trudne, głównie ze względu na przyjęte stawki wynagrodzenia. Dodatkowo rynek drenuje Rzeszów, który ściąga młodych i zdolnych ludzi do lepiej płatnej pracy. Jestem zwolennikiem szerokiego wykorzystania nowoczesnych systemów informatycznych w pracy urzędu. Wiele zadań zajmujących nieraz dużo czasu i wymagających sporej ilości pracy da się zrobić szybciej i efektywniej przy wykorzystaniu narzędzi informatycznych. Dlatego urząd będzie podlegał dalszym zmianom, w tym dalszej informatyzacji. Podobnie działa się będzie w jednostkach podległych.

Rozdział 13

Podsumowanie

Podsumowanie stanu gminy za rok 2018 nie jest łatwe. Dobrym punktem wyjścia jest to, z jakiego poziomu nasza gmina startowała w 2018 roku. Uważam, że najlepiej zobrazować to będzie miejscem naszej gminy na tle pozostałych gmin Powiatu Rzeszowskiego na koniec 2017 roku. Gmin tych, razem z naszą, jest 14:

- Błażowa,
- Boguchwała,
- Chmielnik,
- Dynów (miejska),
- Dynów (wiejska),
- Głogów Małopolski,
- Kamień,
- Krasne,
- Lubenia,
- Sokółów Małopolski,
- Świlcza,
- Trzebownisko,
- Tyczyn.

Nasza gmina w kluczowych obszarach zajmowała na koniec 2017 r. odpowiednio:

- **12 miejsce** w dochodach własnych budżetu gminy,
- **13 miejsce** w środkach europejskich w dochodach budżetu gminy,
- **11 miejsce** w wydatkach budżetu gminy,
- **12 miejsce** w liczbie przedsiębiorców na 10 000 ludności.

Czy trzeba dodawać cokolwiek więcej? Na dzień tworzenia raportu nie dysponujemy niestety danymi na koniec 2018 r, należy jednak założyć, że nie uległy one diametralnej poprawie.

Problemy, z jakimi boryka się nasza gmina zdiagnozowano już dawno. Praca ta została wykonana przy okazji tworzenia „Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Hyżne na lata 2016 – 2025”, czy „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Hyżne na lata 2017-2023”. Do zdiagnozowanych problemów należą przykładowo:

- w sferze społecznej: ograniczona oferta spędzania czasu dla osób starszych i niepełnosprawnych; mało atrakcyjna oferta kulturalna dla dzieci i młodzieży; niezadowolające

wyniki nauczania w niektórych szkołach, rosnąca liczba osób wymagających opieki, nasilanie się ruchów migracyjnych zarówno na obszar UE jak i poza województwo podkarpackie, dość wysoki poziom bezrobocia, wysoki udział mieszkańców gminy korzystających z pomocy społecznej, duża liczba bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, szczególnie kobiet, niewystarczająca aktywność społeczna mieszkańców, w tym udział w procesach decyzyjnych, niski poziom integracji mieszkańców.

- w sferze środowiskowej: nieekologiczne zachowania niektórych mieszkańców; zbyt mało urządzonych terenów zielonych służących rekreacji i wypoczynkowi;
- w sferze technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej: brak boiska sportowego w Hyżnem; słabo zagospodarowany do celów rekreacyjnych zalew w Dylągówce; za mała powierzchnia pomieszczeń do uprawiania ćwiczeń /siłowni/; brak lub niewystarczająca powierzchnia pomieszczeń dla prowadzenia warsztatów i imprez dla młodzieży, dzieci dorosłych, brak miejsc spotkań seniorów, ograniczona dostępność i gotowość do obsługi turystów, słabo rozwinięta infrastruktura rekreacyjno-sportowa i turystyczna, niewystarczająca ilość urządzonych miejsc parkingowych i parkingów, zwłaszcza przy obiektach użyteczności publicznej, niedostatecznie urządzone przestrzenie publiczne, m.in. braki małej architektury, niska estetyka, niebezpieczne rozwiązania w transporcie publicznym - brak zatok autobusowych lub ich zły stan techniczny m.in. w Dylągówce; zły stan techniczny niektórych zabytków;
- w sferze technicznej: niezadowalający stan techniczny i estetyczny budynków użyteczności publicznej, brak zaplecza dla prowadzenia działalności kulturalnej i funkcjonowania organizacji pozarządowych wraz z salą widowiskowo-koncertową (Centrum aktywizacji społecznej) oraz zły stan obiektu biblioteki; niezadowalający stan zachowania obiektów zabytkowych.
- w sferze gospodarczej - niski poziom przedsiębiorczości – mało podmiotów gospodarczych w stosunku do liczby ludności; niewystarczająco wykorzystane walory turystyczne obszaru; niski poziom wsparcia instytucjonalnego dla osób podejmujących lub prowadzących działalność gospodarczą; bardzo mała atrakcyjność inwestowania na terenie gminy.

Problemy te zdiagnozowano, jak widać ich skala jest ogromna. Niewiele z nich nie dotyczy nas od dziś. Dlatego z diagnozy tej wyciągnąć trzeba odpowiednie wnioski i zacząć takie działania, które będą odpowiadały celom i założeniom przyjętym w tych dokumentach. W mojej ocenie w roku 2018, a także w latach poprzednich, władze gminy (a to ostatni rok 8 letnich rządów prezentujemy w niniejszym raporcie) nie zdołały rozwiązać kluczowych problemów gminy.

Do wieloletnich, nierozwiązanych przez poprzednie władze problemów gminy zaliczam:

1. Nieuregulowane sprawy własnościowe wielu nieruchomości gruntowych na których położone są drogi dojazdowe do posesji. Taki stan rzeczy uniemożliwia wykonywanie nawierzchni drogowych.
2. Mała liczba publicznych dróg gminnych utrudnia wnioskowanie o dotacje.
3. Brak ewidencji dróg na terenie Gminy Hyżne.
4. Bardzo wąskie pasy drogowe uniemożliwiają wykonanie dróg dojazdowych w odpowiednim standardzie.
5. Problemy z przyłączaniem się do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej.
6. Duża rotacja pracowników Urzędu Gminy która utrudnia zapewnienie ciągłości pracy.
7. Trudności w pozyskaniu specjalistów do pracy w Urzędzie Gminy.
8. Problem usytuowania i wyposażenia boiska sportowego w Hyżnem.
9. Brak wystarczającej ilości ogólnodostępnych placów zabaw i stref aktywności.
10. Problem zagospodarowania przestrzeni publicznej/centra wsi.
11. Potrzeba odnowy/zabezpieczenia pomników i miejsc pamięci.
12. Niewykorzystanie „marki gen. W. Sikorskiego”.
13. Problem niezagospodarowanych gminnych nieruchomości gruntowych.
14. Brak dostosowania budynków użyteczności publicznej do wymogów ppoż.
15. Brak terenów inwestycyjnych, które utrudniają prowadzenie działalności gospodarczej na większą skalę.
16. Mało miejsc pod budownictwo jednorodzinne utrudnia osiedlanie się i sprzyja odpływowi młodych ludzi.
17. Ukształtowanie terenu jak też rozproszona zabudowa zwiększa koszty budowy infrastruktury (dróg, sieci kanalizacyjnych czy wodociągowych).
18. Mało firm to mało podatków (PIT i CIT) a to z kolei uzależnia dochody Gminy od algorytmów Ministerstwa Finansów.
19. Nieefektywny system utrzymania dróg (koszenie traw, odśnieżanie).

Szanowni Państwo, przed nami wszystkimi trudne zadanie. Sytuacja finansowa gminy sprawia, że w pierwszej kolejności należy podjąć działania, dzięki którym poprawimy stan finansów. Bez tego rozwiązanie jakichkolwiek problemów w ogóle nie będzie możliwe. Mam nadzieję, że już w kolejnym raporcie o stanie gminy będzie widać pierwsze pozytywne efekty tych działań.

Wykaz dokumentów zamieszczonych wraz z niniejszym raportem na stronie internetowej Gminy Hyżne (wg kolejności powoływania się na nie w raporcie):

1. *Informacja o stanie mienia komunalnego Gminy Hyżne według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku.*
2. *Informacja o realizacji zadań oświatowych za rok szkolny 2017/2018.*
3. *Ocena zasobów pomocy społecznej Gminy Hyżne za 2018 rok.*
4. *Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2018 rok.*
5. *Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.*
6. *Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii za rok 2018.*
7. *Sprawozdanie z realizacji ww. programów za rok 2018.*
8. *Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (PARPA).*
9. *Sprawozdanie z działalności Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego za rok 2018.*
10. *Plan działania priorytetowego dla rejonu służbowego nr 6 na okres od 1 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2019 r.*
11. *Plan działania priorytetowego dla rejonu służbowego nr 7 na okres od 1 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2019 r.*
12. *Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Hyżne za 2018 rok.*
13. *Sprawozdanie z realizacji „Rocznego Programu Współpracy Gminy Hyżne z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego” za rok 2018.*
14. *Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Hyżne na lata 2016 – 2025.*
15. *Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Hyżne na lata 2017-2023.*